POJEDINI BROJ 1.50 DINARA. POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata	Godišnja . . . . Din 72·— / Polugodišnja . . Din 36·— / Tromjesečna . . Din 18·—	Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22/I.	Izlazi svakog petka
God. I.	Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·—	15. novembra 1935. Sarajevo 19. šabana 1353.	Rukopisi se primaju do utorka o podne	Br. 7.

Muslimani moraju žrtve doprinositi

Esteizu bil-lahi
Ja ejjuhel-lezine amenu hel edul-lukum ala tidžaretin tundžikum min azabin elim.
Kur'ani-kerim.

Da dobro i istina pobijede, da sveopća vjera Islama [illegible] srcima ljudi, šljedbenici istinske i jedine Božje vjere moraju biti spremni na sve, pa i na najveće žrtve. U njihovim žrtvama će se ispoljiti veličina Islama, sa žrtvama koje doprinesu doći će do svoje sreće i svoga spasenja. Žrtve učinjene za sveopću Božju vjeru Islam uzdignuće velike čovječanske vrijednosti šljedbenika Islama, žrtve će od njih učiniti istinske gospodare zemlje — halaiful -erd —, i sretnike u vječnom životu, koji će uživati vječno blaženstvo zagrobnog života. Žrtve će njihove čovječanstvu donijeti svijetlo i rasvijetliti mu staze zemaljskog života, na kome se ljudi moraju spremiti za svoju vječnu sreću. Ove žrtve učinjene za vjeru donijeće svima dobre i velike plodove, a onima koji te žrtve doprinose veliko zadovoljstvo.

Svemogući Allah nas u poglavlju »Saff« poučava, da su žrtve učinjene za vjeru — za veliki Božji Pravac — najljepše djelo što ga čovjek može u životu učiniti. Dragi Allah nam kaže: *»O vjernici! hoćete li da vas uputim i pokažem vam trgovinu i posao koji će vas spasiti od teške patnje: — (To je) da vjerujete Boga i Njegova poslanika i da se borite imetkom vašim i dušama vašim na Božjem putu. To će vam biti najbolje ako to samo znate i shvaćate.* — (Ako tako uzradite) *Bog će vam oprostiti grijehe vaše i uvesti će vas u rajske bašče ispod kojih rijeke teku i u divne stanove vječnih rajskih vrtova. To je najveća pobjeda.* — *Ima još jedna blagodat koja vam je draga: Stignuće vam pomoć Božja i skora i brza pobjeda. Oglasi pravovjernima ovu radosnu vijest.* — *O vjernici! Budite pomagači Božji! Kako je Isa sin Merjemin rekao svojim havarijjunima (učenicima): Ko su moji pomagači u pozivanju Bogu. Havarijjuni rekoše: Mi smo Božji pomagači. Jedan dio Izraelićana je vjerovao, a jedan dio nije vjerovao. Mi smo utvrdili i ojačali vjernike protiv nevjernika i oni su ostali pobjednici.*

Svemogući Allah nam kaže da hoće da nas uputi na onaj rad i posao koji će nas spasiti teških muka zemaljskog i zagrobnog života. Taj najbolji rad koji može pojedincu i zajednici najviše koristi donijeti, je srdačno i istinsko vjerovanje Boga i Njegovog Poslanika. Duša mora da se riješi svih spona i okova koji joj smetaju, da se uzdigne do one visine u kojoj će postignuti svoju sreću. Vjera u Boga i Njegovog Poslanika omogućuje čovjeku da se uspne do visine svoga velikog čovječanskog poziva. Duša oslobođena svih predrasuda sa punom vjerom u Boga može osjetiti svoje zadovoljstvo u životu.

Da čovjek i zajednica postignu svoj uspjeh uz čvrstu vjeru u Boga i Njegovog poslanika moraju biti spremni za najveću borbu. Morazu sa zadovoljstvom doprinositi žrtve za pobjedu velikog Božijeg Pravca — vjere Islama. Žrtve moraju biti i duševne i tjelesne i materijalne. U toj borbi musliman ne smije požaliti svoga imetka, ne smije požaliti snage svoga tijela i razuma. Allah kaže da je to za pravovjerne najbolje ako oni shvaćaju i znaju svrhu svoga života. Musliman obdaren darom razuma mora uvijek razmišljati o svom zadatku u životu, zato mora dolaziti do saznanja koje će ga naučiti, šta je za njega najbolje i najkorisnije.

Nagrada onima koji se žtrvuju za pobjedu vjere Islama je velika. Svemogući Allah kaže da će svima onima koji ne budu žalili žrtava biti oprošteni grijesi. Oni će u vječnosti doći do pune svoje sreće, uživaće u stanju koje ljudski um nije u mogućnosti da zamisli. Bog kaže, da će požrtvovne i iskrene vjernike uvesti u rajske vrtove i divne stanove vječnog rajskog blaženstva. Koji se u svom zemaljskom životu žrtvuju zaslužuju veliku nagradu. Vidjesmo šta nam Svemogući Allah kaže kakve velike nagrade čekaju požrtvovne i istinske vjernike. Bog im oprašta grijehe, daje im da osjete najveće užitke i kaže »to je najveća pobjeda«.

Ali osim te vječne sreće i blaženstva u zagrobnom životu, požrtvovne muslimane čeka još jedna isto tako mila i draga nagrada. Svemogući Allah obećava požrtvovnim sljedbenicima Njegovog Velikog Pravca, da će ih pratiti pomoć Njegova, i da će postignuti brzu i veliku pobjedu. Zato kaže svom Velikom Poslaniku da pravovjerne obraduje i kaže im radosnu vijest. I zbilja muslimani su brzo izvojevali veliku pobjedu. Historija svijeta ne poznaje slična primjera postizanja velikih uspjeha kao što je to slučaj sa muslimanskom zajednicom, koja je svjesno žrtve doprinosila i tako išla od jedne pobjede do druge.

Bog naređuje sljedbenicima svoga Velikog Pravca, da budu pomagači Njegovi. Bog je obdario ljude svim sposobnostima kako bi mogli shvatiti suštinu Velikog Božjeg Pravca i kako bi ga mogli izvršavati. Zato nam naređuje »budite Božiji pomagači«. Svemogući Allah nam u Kur'anu ističe primjer, kako je Isa sin Merjemin govorio svojim učenicima, hoće li ga pomagati u pozivanju u pravu i istinsku vjeru. Oni su mu odgovorili: »Mi smo Božiji pomagači«. Dakle, učenici Isa a. s. shvatili su Veliki Zadatak koji vjera na čovjeka stavlja. Oni su se odazvli Isa a. s. I mi muslimani šljedbenici Muhammeda a. s. zadnjeg i najvećeg Božijeg Poslanika bez oklijevanja moramo se povesti za primjerom učenika Isa a. s. i iz dubine svoje duše reći: »Mi smo Božiji pomagači«. Moramo svi zdušno prionuti uz veliki Božiji Pravac i vjerovati i raditi sve ono čemu nas taj Veliki Božiji Pravac uči. Samo istinskom vjerom i radom punim žrtava i samoprijegora postignućemo svoje ciljeve, doći ćemo do pobjede i tako izvojevati pobjedu Islama. Bog nam kaže, da je jedan dio Izraelićana istinski vjerovao i da je pobijedio nevjernike. Dakle i naša pobjeda je uzvjetovana pravom vjerom u jedinog Boga, Njegovog Poslanika i odredbe koje nam je on naredio da ih se držimo i da ih izvršavamo.

Brate muslime!

U ovim kur'anskim ajetima je izložen put kako ćemo steći svoju zemaljsku i zagrobnu sreću. Bog nas upućuje samo na ono što će poslužiti našem dobru. Musliman mora nastojati da se koristi svima dobrima koja mu je Bog dao da tako izvojuje pobjedu sveopće vjere Islama. Tom pobjedom postizavamo i svoju ličnu pobjedu jer na taj način najsavšenije zadovoljavamo svoje potrebe i odužujemo se blagodatima Svemogućeg Gospodara. Zato ne žalimo nikakovih žrtava i neka su nam sve žrtve lake i drage.

Hutbe i naši imami i vazovi i naši vaizi

Pored drugih dobrih i vrlo dobrih stvari, »Islamski Glas«, donio je u svom 2. broju i vrlo dobar članak »Vazovi i hutbe u džamiji«, od poštovanog Lisanuddina. To je upravo jedna dobra prerada raspisa egipatskog ministarstva vakufa, u kojem ono upućuje u rad egipatske vaize i hatibe. Odmah u 3. broju »Islamskog Glasa« izišao je članak g. O. H. »Džum'a namaz«, koji donekle ima veze sa sadržajem pomenutog članka.

Kako je vrlo važna stvar o kojoj govori i jedan i drugi članak: održavanje vazova i hutbi, te kako se u njima gleda ta stvar na potpuno dva različita načina, to ću ja ovdje pokušati da to istaknem i okarakterišem i da sa svoje strane stvar unekoliko nadopunim.

Da bi sve to bilo jasnije, a i radi što boljeg razmatranja stvari u prvom članku, nalazim, da je potrebno da neke stvari navedem i ponovo istaknem. To ću učiniti i sa drugim člankom.

Kao što je već rečeno, prvi članak se sastoji iz uputa vaizima i hatibima u njihovu radu, i te upute su stvarne i apsolutno trajne vrijednosti. One su slijedeće: »Svi imami i vaizi imaju se međusobno potpomagati da pridobiju i privole svijet da sluša njihova predavanja... Predavač se ne smije ograničiti samo na učenje kur'anskih ajeta i hadisa, nego je potrebno da se rastumači u svome pravome značenju, da bi se postignula prava svrha. Riječi izražene u svjetlu Kur'ana i hadisa znaju biti smjernice u privatnom i javnom životu muslimana i islamske zajednice. Kur'anska ajeta i hadisi mogu biti lijek koji će muslimane liječiti od društvenih bolesti; oni moraju da ona zla koja podgrizaju temelje islamske zajednice potisnu s pozornice savremenog života. Mora se poduzeti borba protiv alkoholnih pića i hazardnih igara kao i protiv svega onoga što ruši razum, moral, imetak i t. d... Kod suzbijanja duševnih i društvenih bolesti mora se ubjedljivim dokazima potkrijepiti, a slušaoci moraju slušati i prisustvovati predavanjima i vazovima. Kod predavanja se mora uočiti sredina kojoj se predaje, a predavač se mora spustiti na nivo sredine kojoj predaje.

Hutba u džum'e treba da bude što više protkana savjetima i uputama. Klonuti se opetovanja kod učenja hutbe, da bi se iskoristilo vrijeme i upotrijebilo za vaz i predavanje.

Slušaocima će predavač na jasan način izložiti glavne smjernice svoje teme, da to postane njihova duševna sadržina i nakon predavanja. Upozoriće se da podržavaju bratske i prijateljske veze sa svojim susjedom, da ga ne smije omalovažavati, uznemirivati i uhoditi te ispoljavati naprama njemu neprijateljstvo i mržnju.

Dužnost je hatibima, predavačima i profesorima da ulažu svoj istinski trud oko širenja bratske sloge i učvršćivanja islamskih veza kao i razvijanja svijesti do zamjernih visina o islamskoj solidarnosti kao i međusobnoj saradnji i potpomaganju. Svojim predavanjima treba da kod svijeta iz sela potisnu zadjevice i mržnju, da iz njihovih srca iščupaju korist, mržnju, škrtost i neprijateljstvo, te duševne bolesti koje su kočnice svakome zdravom napretku... Predavanja treba protkati primjerima iz islamske istorije da se uoče uzroci zbog kojih su muslimani osvajali, napredovali i ulazili kao pobjednici u životnu borbu.

Jedna se tema mora obrađivati sve dotle dok se ne postigne prava svrha predavanja, dok se savjeti predavača ne usijeku u dušu slušaoca i dok on ne počne savjete primjenjivati u životu.

Svrha vazova je da se svijet pouči o principima vjere, da njima bude rukovođen kroz čitav život ,da vazom upućuje na dobro i plemenito. Oni moraju potisnuti sva zla koja su se uvriježila u jednu sredinu.

G. Lisanuddin završava članak svojom slijedećom napomenom: »Ovo (sve) naročito vrijedi za hutbe, koje u sebi sadrže moralne ,etičke i vjerske pouke. Ove hutbe treba da budu prevedene i u našem jeziku pa da od toga prisutni svijet crpi pouku, jer apsolutna većina nema pojma o značaju hutbe koja se uči kod nas petkom«.

Sada nam je potpuno jasno gdje je težište sadržaja članka, i sve bi se ukratko moglo reći ovako: vrlo velika je važnost vaza i hutbe, a da bi one uspjele i odgovarale svrsi svojoj, dužnost je imama i vaiza »da pridobiju i privole svijet da sluša njihovo predavanja; izlaganja treba da budu »potkrijepljena ubjedljivim dokazima«; da nastoje da stvar o kojoj govore postane duševna svojina njihovih slušalaca. Napokon, stvari koje se obrađuju treba da odgovaraju sredini kojoj se predaje. Stvari »koje zasijecaju u vjerski, kulturno-prosvjetni i moralni život muslimana imaju prednost. Ove teme koje ne mogu djelovati na slušaoce, kao i one stvari koje nijesu od eminentne važnosti (prijeke nužde) nije potrebno iznositi«. Naravno, da sve ovo u mnogo čemu zavisi najpre od našeg vrhovnog vjerskog starješinstva i drugih odlučujućih faktora.

Članak gospodina O. H. »Džum'a namaz«, pisan je na sasvim drugi način. Da bi što bolje zapazili tu razliku u gledanju na stvar o kojoj govorimo, iz ovog članka navešću neka istaknutija mjesta. Najprije navodi ajet: »O vjernici, u petak kada budete pozvani na džum'u namaz, požurite Božijem sjećanju (namazu), a ostavite kupoprodaju (kao i sve druge poslove); ako znadete, to je za vas bolje«. Zatim slijede ove misli: »...da bi se ljudi jedanput sedmično sastali i svoje misli izmijenili, dužni su svakog petka uz predstojeće uvjete zajednički obaviti džum,u namaz i saslušati potrebne savjete«.

Dalje veli g. O. H. da su negdašnji muslimani ostavljali svoj posao i prekidali zabave, i otišli bi u džamiju. Međutim, »danas više puta teško se odlučimo otići — samo jednom sedmično — na džum,u; a ako već pođemo, gledamo da u džamiji slučajno ne ostanemo više osim koliko možemo obaviti dva rekata namaza. Tada bi trebalo da vlada potpuna tišina u džamiji kad se uči i prevodi hutba, kao i poslije selama džum,anskog farza, ali se osjeća silno uznemiravanje od nestrpljivih u džamiji. Za ovakve je džamija kao za ptice kafez.

Pošto je Muhamed a. s. mnogo polagao

na zajedničke sastanke muslimana, i to ne samo sa vjerskog, nego i socijalnog gledišta, jednom prilikom za džum'u namaz rekao je ovo: »Bio sam odlučio da naredim jednom od prisutnih da zapali kuće svih onih koji se izvlače od džum,e namaza«.

Kako vidimo iz navedenih redaka, u članku se iznose skoro samo prijekori na džematlije što ne idu na džum,u da »saslušaju potrebne savjete«, a zaboravlja se da su vrlo rijetki slučajevi da se ti savjeti negdje daju. To se ne radi ni u našem najjačem centru, u Sarajevu, čak ni u našoj najpoznatijoj džamiji u Begovoj džamiji (drugo je vaz), za koju se veli da ima najboljeg hatiba, ali, samo po glasu. To se ne radi ni u beogradskoj džamiji u koju dolazi i naš vrhovni vjerski poglavica, i gdje bi onim rasutim članovima naše zajednice baš bili potrebni mnogi i mnogi savjeti. Nego, hatib. odnosno imam »odvergia« hutbu na arapskom jeziku, i od te hutbe ne bude nikakve praktične vrijednosti. Ovo ovako govorim pod uvjerenjem da je hutba određena skoro jedino za to da se njome sakupljenim džematlijama daju »potrebni savjeti«. G. O. H. veli: »Trebalo bi da vlada potpuna tišina u džamiji kad se uči i prevodi hutba«. Međutim ja znam da za vrijeme učenja hutbe vlada potpuna tišina, a neki čak i drijemaju. A kad bi se prevodila hutba (i to: razgovijetno i točno i sa potpunim razumijevanje, te sa potrebnim savjetima), nestalo bi i pomenutog drijemanja. Kad bi se hutba prevodila i kad bi u njoj hatibi iznosili »potrebne savjete«, mislim da bi mi češće dolazili na džum'u, i da ne bi smo gledali »da u džamiji slučajno ne ostanemo više osim koliko možemo obaviti dva rekata namaza«.

Gospodina O. H. najljepše molim da ovo ne shvati kao neko željeno polemisanje, jer je ovo učinjeno samo za to da se svi sjetimo pravog stanja stvari. Na sve stvari o kojima govorimo, treba da gledamo što stvarnije i objektivnije, pa tako treba da govorimo i o džum,i i o hutbi. Međutim, velika je istina i to da mi o ovoj stvari možemo govoriti nadugo i naširoko, sasvim stvarno i, možda, vrlo lijepo, a da od svega toga ne bude ništa dok god o tome ne povedu računa oni, koji o tome odlučuju i rješavaju. Kako pak naše vodeće ličnosti tome neće da posvete ni najmanje pažnje, (a da neće, potvrdiću primjerom na kraju članka), mi bi trebali da se poslužimo malo ublaženom ili u nekoj drugoj formi pomenutom Muhamedovom (a. s.) odlukom, ne bi li oni pad jednom pregli da jednom riješe to vrlo važno pitanje.

U negdašnjem našem listu »Novom vremenu« (u br. 13., od 5. aprila 1930. g.) u svom članku pod naslovom »Naši imami« rekao sam slijedeće: »Naši imami u svom radu trebali bi da posegnu malo dalje od starog i ukalupljenog načina rada, da bi ga prilagodili vremenu i prilikama, kako bi osvijestili i uzdigli ili eventualno uzdržali naš muslimanski elemenat na dostojnoj visini islamske nauke. Islam sa svojim uzvišenim propisima pokazivao im je najbolji put i pružao najbolja sredstva za rad. Za svaki posao u prvom redu potrebna je organizacija rada, a mi toga u islamu nalazimo u velikoj mjeri. Među ostalim ima jedna osobito lijepa i zgodna stvar koja bi po svome duhu trebala da služi organizaciji zajedničkog rada, a koja je sve dosad ostala potpuno neiskorišćena. To je džum'a namaz i bajram namaz. Kad bi u tim dvjema prilikama vrijedni imami obavijali hutbu onako kako treba, to jest kad bi je držali na našem jeziku ili kad bi je bar prevodili na naš jezik iznoseći u njoj potrebne nasihate koji imaju oslona u islamu, mi bi naše društveno stanje u vjerskom, moralnom i prosvjetnom pogledu brzo popravili i doveli u normalno stanje, a da su se dosad obavljali kako treba, u mnogome ne bi ni došlo do ovakoga našega današnjeg stanja. Radi toga, ja ću se malo više zadržati na tim obredima. U tim obredima (dakle kod džum'e i bajram-namaza) glavna je stvar hutba, odnosno hutba je ono čime se oni ističu i razlikuju od drugih namaza. Nesumnjivo je da je svrha hutbe ta, da hatib (govornik), dakle imam, na temelju svoga solidnog znanja i dobroga iskustva, svojim govorom (hutbom) pouči svoje sljedbenike (džemat) o vjeri i njenim propisima, dovodeći to u vezu sa svima kulturnim tekovinama i uopće životnim prilikama. Da ga pouči u svima pitanjima koja su tokom vremena izbila na površinu, a koja se njega tiču, te da upozori svoje slušaoce na zlo kojim bi mogli slučajno, nehotice i neopaženo krenuti. Eto, to se hoće i to se traži od jednog hatiba (imama), to je glavna svrha hutbe. Danas se ona kod nas uči na arapskom jeziku, što je za naše prilike potpuno nepraktično i nesavremeno, a propisi islama ni najmanje ne stoje na putu da se ono obavlja na našem jeziku. (Upravo: za svaki narod koji ne zna arapskog jezika, ona je — držana na arapskom jeziku — bilo uvijek nepraktična i nesavremena). To je zato tako, jer naš narod ne zna arapskog jezika i svrha hutbe je potpuno promašena. Jedva jedan od hiljade džematlija da zna sadržaj makar one uzvišene rečenice, koja se u svakoj hutbi na završetku prouči, to jest rečenice: Innallahe jemuru biladli... do kraja.

Priznajući da je sada teško praktikovati obavljanje hutbe na način kako bi trebalo da bude, pošto nemamo mnogo takih imama koji bi mogli da rade na svoju ruku glede obavljanja hutbe na našem jeziku (jer ni sa skoro držanim tečajevima za imame nije se šta naročito postiglo), ipak nalazim, da bi se sa požrtvovanim radom i iskrenom ljubavi prema našem svijetu, i kod ovakog stanja moglo nešto učiniti, da bi se postigao gornji uspjeh i to, naglašavam, kao u krajnjoj nuždi. Ja mislim da bi se to moglo postići na sijedeći način:

Da Ulema medžlis izradi hutbe na našem jeziku i da ove šalje imamima, koji bi oni pročitali uz kratku hutbu na arapskom jeziku. U tim hutbama trebalo bi se doticati pitanja čisto vjerskih i svih onih koja se tiču naše zajednice.

Za sastavljanje ovih hutbi mogao bi Ulema medžlis staviti to u dužnost jednoj podesnoj ličnosti, koja bi se stalno o tome starala; ili pak u jednom vremenu obrazovati jedan uži odbor, koji bi izradio tih hutbi za čitavo pola godine ili čak i za godinu dana, nakon čega bi se opet sastao radi izrade hutbi za slijedeću godinu.

Svaka od dotičnih hutbi imala bi jednako dejstvo u svima mjestima, gdje bi se ona obavljala, jer su naše prilike, stanje i pogreške svuda skoro potpuno jednake.

Navedeni način obavljanja hutbe bio bi samo kao prva pomoć pri slabom stanju (glede obrazovanosti) naših imama. Na tome se ne smije ostati, nego treba odmah poći dalje, da bi smo dobili imame koji će sa solidnim obrazovanjem moći da rade u tome na svoju ruku, obrađujući stvar iscrpnije i prema prilikama svoga mjesta. Treba osnovati (otvoriti jednu školu naročito za imame. U nastavni program ove škole trebalo bi da uniđu predmeti iz opće obrazovanosti, koji bi se obrađivali u kraćim i glavnim crtama, dalje predmeti za solidnu vjersku naobrazbu i, napokon, da se uvede kao obligatan predmet govorništvo (barem u dva najstarija razreda), kako bi imami bili što spretniji u poučavanju i ophođenju sa našim svijetom...

Razumije se, da bi poslije svega ovoga moralo da dođe i bolje materijalno situiranje imama, koje je i sa nedavnim poboljšanjem još dosta slabo«.

Kao što sam već istakao, gornji moj članak iz koga ovdje prenosim navedena mjesta, izišao je još prije pet i po godina, a danas bih popravio i nadopunio samo jednu stvar. Ja sam u članku govorio o osnivanju škole za imame (i za muallime), a ona je i tada postojala (kao što postoji još i danas), samo sam je ja bio izgubio iz vida, jer tada još nije javno djelovala pošto nije imala još svojih apsolvenata. To je Gazi Husrevegova medresa. Njen program i u vjerskoj i u svjetskoj nastavi je solidan, i može da spremi vrlo dobre radenike, imame. Jedna stvar potpuno je zanemarena, a to je: praktično spremanje za rad u narodu. Govorničkoj vještini koja je vrlo važna u proučavanja i ophođenju sa svijetom, a naročito pri obavljanju hutbe, — ne pridaje se nikakve važnosti. Kad je jednom jedan od vaspitača i nastavnika Medrese pokrenuo pitanje praktičnog rada sa đacima, i to da bar predavanja koja drže o trezvenosti ili nečem drugome, održe na način hutbe, odgovoreno mu je od Uprave Medrese da vodeće ličnosti (iz Ulema medžlisa i Vrhovnog starješinstva) nisu još ništa o tome rekle (da li treba hutbe držati na našem jeziku ili ih bar prevoditi, ili ne), i da se mimo njih na tome ne može ništa raditi. Tako to stoji i danas, gubi se dragocjeno vrijeme, a u narod će opet otići ljudi, sa nedovoljnom praktičnom izobrazbom. Priznajem da je pravi praktični rad istom »na terenu«, u narodu, ali je potpuno jasno i to da je to uvijek mnogo lakše čovjeku, koji se je za to pripremao, nego onome koji je poslije u svemu upućen samo na samoga sebe.

M. A.

Ur. Donosimo ovaj lijepi članak jednog našeg vrijednog i valjanog intelektualca. Vjerujemo da će njegova stvarna izlaganja po ovom pitanju unijeti više svijetla u ovo vrlo važno pitanje i potaknuti odgovorne vjerske faktore da ozbiljnije počnu raditi na njegovom rješavanju. Naša javnost bi trebala ovom pitanju posvetiti što više pažnje, da se konačno jedamput riješi ovo vrlo važno pitanje vjerskog odgoja širokih narodnih slojeva. Vjerska obuka je nedostatna i koliko se dobije u školi ili mektebu obično to čovjek u životu dobrim dijelom zaboravi. Hutbe bi trebale da taj nedostatak ispune i da poučno djeluju u širokim narodnim slojevima. Prijeka je potreba današnjice da se hutbe džum'e-namaza govore na našem jeziku i tako zadovolje svojoj svrsi, koja je postavljena od samog Alejhiselama. Ovo pitanje traži da se svestrano i stručno raspravi. Radi toga »Islamski Glas« će ovom pitanju posvetiti naročitu pažnju, te molimo sve prijatelje našeg napretka i jačanja islamske svijesti među našim elementom, da se ovim pitanjem pozabave, da tako što prije dođemo do željenih rezultata.

Iz Fojnice:

Težak život imama matičara

NA PODRUČJU VAKUFSKE DIREKCIJE U SKOPLJU.

Na području Vakufske Direkcije u Skoplju stanje imama je veoma teško, da ne rečem nesnosno. Od onoga dana kada su prevedeni sa državnog na budžet Vakufske Direkcije imami nikada platu redovno ne primaju. Naročito od početka ove godine isplata ide labavo. Skoro preko cijele godine se imamima duguju po tri i četiri plate. Istom sedmog ovoga mjeseca primili su platu za mjesec august, a za septembar, oktobar i novembar nema ni govora. Kako ovi ljudi sa svojim familijama žive to oni znaju. Jasno je svakome, da vjerski službenik svojim vladanjem treba da služi za primjer svojim džematlijama u vjerskom i moralnom pogledu. Kod vjerskog predstavnika i najmanja pogreška je velika, pa makar se dogodila i silom viših prilika i preko njegove volje.

Može li jedan čovjek živeći u mjestu gdje mu je sve za novac i neprimajući po tri i četiri mjeseca platu, biti na dostojnoj visini? Imam kad primi jednu od četiri plata, mora da se skrušeno moli svojim povjeriocima i da im svima redom objašnjava, kako je samo jednu platu primio. Da li mu povjerioci vjeruju što on priča, to je njihova stvar, ali je jedno tačno, da se na ovaj način ruši ugled i dostojanstvo kako vjerskih predstavnika, tako i ugled Islamske Vjerske zajednice.

Šta je razlog da se sa imamima ovako postupa neznam, ali jedno znam, da bi nadležni o ovome bili dužni povesti računa i naći načina, da se zaostale plate imamima pred nastupajuće mubarek ramazanske dane isplate, kako uz ovu zimu nebi oskudijevali sa najpotrebnijim stvarima.

Vahid.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Nestalo je Božjeg Poslanika a nestalo je i Njegovih protivnika. Izložili smo koliko su oni truda utrošili, da bi osporili nedostiživost Kur'ana i prikazali smo, kako su ostali ušutkani. To je bila žučna borba kojoj ne možemo naći slična primjera. U toj borbi su protivnici pokazali svu svoju nemoć i slabost. Iz ove borbe koju su protivnici Kur'ana vodili i u kojoj su ostali potpuno poraženi, dolazimo do jednog neospornog zaključka da je Kur'an u svojoj stilskoj savršenosti nedostiživ i da su ljudske snage ostale potpuno prikraćene u svojim nastojanjima da ljepotu Kur'anskog stila dostignu. Kažemo ljudske snage, jer je Kur'an objavljen na arapskom jeziku. Ova je knjiga bila poznata kod svih Arapa još u doba Muhammedovog poslanstva. Istakli smo koliko je u to doba bila razvijena govornička i pjesnička vještina kod Arapa i koliko je bio prkosan i svadljiv taj narod. Usprkos svemu tomu Arapi nisu mogli da se Kur'anu suprostave i da ga dostignu, pa pojmljivo je kad su i najrječitiji Arapi morali klonuti u toj borbi, da bi u toj borbi morali klonuti i svi drugi, jer je nemoguće predpostaviti da bi jedan nearap mogao savršeno savladati kuranski jezik i u tome jeziku nadmašiti jednog rođenog Arapa. Dakle ni najdarovitiji ljudi, ni oni koji su sav trud i sposobnost utrošili u želji da savladaju sve što im je potrebno da savršeno upoznaju i nauče arapski jezik, koji je ujedno i kuranski jezik, nisu bili u stanju, da svoj govor ni približno dotjeraju do savršenstva kuranskog. To je očit dokaz da Kur'an nije mogao doći do smrtnog čovjeka, nego je naročito objavljen od Svemogućeg Gospodara vasione. Kur'an je istakao nemoć ljudi sa jednom čvrstinom i pouzdanjem koja zapanjuje, a osim toga je istakao i mnoge stvari koje razumna čovjeka upućuju da je Onaj, koji je to dao upućen u sve tajne života i da ih On savršeno poznaje, da to nije neko kao obično savjetuje i govori.

Ovo veliko i nadprirodno čudo koje je kroz sva vremena ostalo savršeno nepromijenjeno i koje nije mogao niko pobiti i dokazati da to nije Božji govor, jasno nam govori, da je Hazreti Muhammed poslat čitavom čovječanstvu. Prema tome Njegovo poslanstvo na osnovu istaknutih činjenica treba vjerovati i sve što je u toj knjizi objavljeno. Moraju se prihvatiti sve odredbe koje je Kur'an donio, jer nas je proučavanje njegovo dovelo do prave spoznaje da je to Božanska objava. Kur'an nam kaže da je Hazreti Muhammed zadnji poslanik. Mi to moramo prihvatiti i vjerovati.

Osim toga ćemo ukratko istaknuti onaj savršeni način kako Kur'an poziva u Islam, poznatu brzinu kojom se on po svijetu raširio pa da nas i to dovede do spoznaje i čvrste i nepokolebive da je Hazeti Muhammed zadnji Božji Poslanik, da je poslat sa sveopćom vjerom čitavom čovječanstvu«. Sa ovim Šejh Muhammed Abduhu završava svoj prikaz o Kur'anu.

Kur'an je stvarno i sadržajno nedostiživ.

Učenjaci a naročito apologetičari su svoju pažnju i svu svoju sposobnost upotrijebili da dokažu da je kuransko stilsko savršenstvo nedostiživo. O tomes u napisali mnogobrojna djela, a neki su sav svoj spisateljski rad u tom pravcu razvili. Mi smo uvjereni, da je Kur'an u tom pogledu dostigao vrhunac savršenstva, ali to nije jedina strana sa koje bi Kur'an bio nedostiživ, ta nedostiživost Kur'ana je mnogostrana. Ljepota stila ostavlja na čovjeka utisak, koji nije trajan. Mi se toj ljepoti divimo i ona nas zanosi, ali to divljenje malo po malo počinje slabiti kad to češće slušamo, pa se konačno na to priviknemo, kao na nešto što je obična pojava u našem životu. Sa Kur'anom nije takav slučaj, jer koliko god ćemo Kur'an učiti i slušati, on u nama proizvodi sve nove i nove dojmove i utiske. Kur'an sa nama potpuno zavlada i ne možemo da se otmemo njegovim utiscima. To svakoga koji Kur'an proučava dovodi do saznanja da tu nedostiživost kuranske ljepote treba tražiti i na drugoj strani osim stilske strane, koja u tako velikoj mjeri može da zavlada ljudskim razumom.

Uzrok je tomu jasan i ne treba o tom mnogo razmišljati. Kur'an je Božansko djelo i duh Njegov. Svemogući Allah kaže: »Mi smo ti objavili duh, koji je djelo naše, Ti nisi znao ni što je knjiga ni što je vjerovanje«. Kur'an utječe na nas kao duša na tijelo, pokreće čovjeka i sputava strasti njegove. Pjesma i lijep govor mogu nam se samo sviđati i u nama izazvati raspoloženje.

Božje riječi: »Mi smo ti objavili duh koji je djelo naše« dovoljne su da nas dovedu do spoznaje da je Kur'an nedostiživ i da su i ljudi i duhovni nemoćni da ga oponašaju. Njegovo nepromjenjivo ostajanje do danas je vječno čudo iz koga odsijeva svjetlo Božje i u kome se odrazuje njegova Božanska ljepota. To da je Kur'an duh, koji je djelo Božje, govori nam o njegovoj naročitoj duhovnosti koju mi nismo u stanju dostignuti. To je i najveći uzrok da su ljudi i duhovi nemoćni da oponašaju makar i jedno najkraće kuransko poglavlje. Silnici i odlični strepe kad ga čuju a kako i neće kad se u njemu odrazuje duhovna snaga Božanskog govora.

(Nastaviće se.)

Islam i muslimani u Americi

Početak Islama u Americi — Današnji napredak — Društveni život muslimana.

Islam se prvi put pojavio u Americi u godini 1904. Današnji šejh ul Islam američkih muslimana šejh Safi Muhamed el Misri, počeo je te godine u gradu Njujorku da propovjeda i poziva u Islam. Današnji šejh ul Islam u prvim početcima svoga rada naišao je na žestok i veliki otpor američke javnosti, a naročito se protiv njegova rada digao »Njujork Times« u kome je žučne članke protiv rada ovog prvog muslimanskog misionera u Americi pisao Mister Viliam Hores. U to doba je mlada američka djevojka Mari Viliam primila Islam. Ovo je uzvitlalo silnu prašinu u kršćanskom svijetu i sva se javnost bila podigla protiv ove mlade Amerikanke, koja je prva Islam primila. Šejh Muhamed el Misri je stupio u žestoku borbu i odbijao sve navale protiv Islama. Iznosio je islamska učenja i principe koje islam u društvenom životu zaveo, što je naišlo na lijep prijem kod većeg broja amerikanske javnosti. Na ovakav način se počeo Islam u Americi polagano da širi i napreduje.

Danas se u raznim amerikanskim gradovima nalazi preko 175.000 muslimana. Najveći dio ovih živi u Njujorku, Čikagu, Detroitu i San Francisku. Oni su od reda trgovci, advokati, liječnici i stručni radnici. Među ovim muslimanima ima i manji broj naših muslimana koj su se iz naših krajeva odselili u Ameriku.

Američki muslimani danas imaju tri svoja društva i to: Dobrotvorno muslimansko društvo, Muslimansko jedinstvo i Društvo Crvenog polumjeseca. Muslimansko dobrotvorno društvo čim se je osnovalo u prvom redu je u Detroitu u blizini Fordovih tvornica kupilo jedno veće zemljište gdje je izgradilo kupalište i podiglo muslimansko groblje.

Veliki istorijski dan u Palestini

Arapi zbijaju svoje redove.

Kahirski dnevnik »El Džihad« u svom broju od 25. oktobra donosi telefonski izvještaj svoga dopisnika iz Jafe u kome kaže da je taj dan u istoriji Arapa Palestine jedan od najznačajnijih. Kongres arapske omladine sazvao je veliki narodni zbor u Jafi na koji su pohrlili Arapi u neviđenom broju. Čitave bujice naroda su dolazile na zborište koje je burno pozdravljalo svoje vođe. Cilj je ovoga velikoga zbora bio da Arapi zauzmu jedan oštar stav u svom političkom životu koji je nastupio bio kao posljedica potajnog krijumčarenja oružja i naoružavanja židova i njihovih spremanja da nenadano navale i napadnu na Arape, te tako na ovom arapskom tlu čvrste židovsku vlast i gospodstvo.

Na ovom zboru su prisustvovali i svi predstavnici arapskih organizacija iz Palestine. Ovom velikom zboru predsjedavao je poznati arapski borac Jakub beg Gasin. On je održao jedan vatreni patriotski govor, u kome je izložio opasnosti koje prijete Arapima u Palestini i pozvao sve Arape da se zbiju u čvrste i jedinstvene redove. Njegov je govor sasušan sa burnim odobravanjem, pa je donešena rezolucija u kojoj je naglašena potreba čvrste organizacije svih Arapa a osim toga su donešeni zaključci. 1. da predstavnici svih arapskih društava pođu do visokog britanskog komesara i podnesu mu rezoluciju u ime čitavog arapskog naroda Palestine u kojoj će izložiti želje Arapa od kojih oni ne mogu odstupiti, niti mogu dozvoliti da se više ponižavaju. Među ostalim moraju tražiti, da se odmah obustavi useljavanje židova, da se ograniči prodaja zemlje Židovima i da se uspostavi domaća vlada. 2. Da se održi drugi veliki sastadak izvršnog odbora Kongresa muslimanske omladine 31. oktobra u kome će se izložiti želje palestinske omladine. 3. Da se odmah upute vođe svih arapskih udruženja visokom komesaru i da jednim podneskom od njega zatraže slijedeće: da se židovima oduzem oružje; da se oružje koje su židovi posakrivali iznađe i oduzme i da se ograniči izdavanje oružnih listova židovima.

UČENJE ARAPSKOG JEZIKA U GRANADI.

Španjolska je vlada zatražila od egipatske vlade da joj pošalje jednog vrsnog profesora arapskog jezika koji bi arapski jezik predavao na univerzitetu u Granadi. Egipatsko ministarstvo prosvjete je zaključilo da pošalje profesora »Darul Ulema« Abdul Velid ef. u Granadu koji je u Engleskoj svršio nauke. Pomenutom je profesoru stavljeno do znanja da će mu egipatska vlada i dalje isplaćivati njegovu plaću i nagradu koju mu bude odredila španjolska vlada.

POSLIJE ATENTATA NA ATATURKA.

U toku istrage o pokušaju atentata na predsjednika Turske republike, utvrđeno je da je jedan od glavnih organizatora zavjere član Transjordanskog parlamenta, Esad-paša Halil, koji se nalazi u bjegstvu. U Haifi su uhapšena tri bivša turska oficira, koji su za vrijeme tursko-grčkog rata god. 1923. prebjegli na grčku stranu, a zatim se prebacili u Palestinu.

Italija i Abesinija

Turska usvojila sankcije protiv Italije

Turska vlada na svojoj sjednici od 31. oktobra razmotrivši nacrt o primjeni sankcija protiv Italije, prihvatila ga je i usvojila sa 31:23 glasa.

Protest Italije u Kairu

Talijanski poslanik u ministarstvu vanjskih poslova izvršio je usmeni protest zbog primjene privrednih i finansijskih sankcija od strane Egipta. Tvrdi se da je talijanski poslanik prilikom svoje posjete između ostalog izjavio da njegova vlada rezerviše sebi pravo da prema Egiptu primjeni potrebne mjere u vezi s povredom međunarodnih ugovora sa strane Egipta prema Italiji. Te svoje izjave talijanski poslanik je ponovio i kod egipatskog ministra pretsjednika.

S Abesinijom će Italija doživjeti veći neuspjeh, nego sa Libijom

Službeno talijansko opravdanje za rat protiv Abesinije je da je Italija prenaseljena i da potrebuje nove teritorije.

Isto izvinjenje isticano je i 1911. godine, kada je Italija napala Tursku i preuzela kontrolu nad Libijom.

Libija, koja se nalazi s druge strane Sredozemnog Mora u Sjevernoj Africi, sedam puta je veća od Italije. Ona ima razvijen ribolov i dobre pašnjake. Obiluje žitom, maslinama, duhanom, smokvama, urmama, narandžama, limunom i grožđem.

Bilo je lako dobiti kontrolu nad tom zemljom, ali je bilo teško i skopčano sa mnogim troškovima održavati tu teritoriju. Urođenici su se pobunili kada je izbio Svjetski rat; a i poslije toga bile su mnoge pobune. Još 1930. godine, talijanska vlada je silom pokrenula 30.000 Arapa i 600.000 stoke iz unutrašnjosti na obalu, kako bi nadležni činovnici mogli voditi kontrolu nad njima.

Talijansku vladu stajalo je više od 300 milijona lira da godišnji budžet Libije drži u ravnoteži. Ovih 300 milijona lira plaćali su Talijani iz Italije. Talijansku vladu stajalo je drugih 250 milijona lira da drži svoje garnizone u Libiji. Ovo je također morao plaćati talijanski narod iz Italije. Cjelokupan godišnji gubitak Italije Iznosio je 550 milijona lira; međutim, godišnja trgovina između Italije i Libije u dobrim vremenima, ali ne i sada, iznosila je 400 milijona lira.

Poslije 24 godine talijanske okupacije broj Talijana koji žive u Libiji je manji od 30 hiljada, što pretstavlja samo 7 posto od stanovništva u Libiji.

Abesinija je udaljenija od Italije neg Libija. Ona je manje pristupačna i iziskuje veće izdatke da se do nje dođe. Nju je mnogo teže kolonizirati, i ona je manje pogodna za Talijane nego sjevero-afrička obala, koju je Rim kontrolisao i kolonizirao stoljećima.

Izgleda kao da će Mussolini u Abesiniji, isto tako kao i u Libiji, samo povećati talijanski budžet.

Ko je ras Guksa, izdajnik abesinski

Javlja se iz Adis Abebe: Sada se tek saznaju pojedinosti o dedžasu Haile Helasiu Guksi, koji je, pošto je prešao na stranu neprijatelja, naimenovan od strane Italijana za guvernera osvojene teritorije Abesinije.

Dedžas Haile Selasie Guksa potomak je čuvenoga Jovana Kralja Kraljeva. Njegov predak ubijen je u borbi protiv Mahdista i tada je Menelik udaljivši od vlasti nasljednike iz vladajuće dinastije, zauzeo carski prijesto.

Dedžas Guksa, sjećajući se svoga kraljevskog porijekla, potajno je gajio u sebi želju, da se dočepa carskog prijestolja. Ohol i ambiciozan, nezadovoljan i nezasitljiv, on je bio u vrlo rđavim odnosima sa svojim ocem rasom Tigreje Guksom, koji je završio život iznenada na jedan veoma tajanstven način a i u veoma podozrivom dobu. Utvrdilo se je, da je on jednostavno otrovan od strane svoga rođenog sina.

U Adis Abebi se vjerovalo, da će se Guksa moći pridobiti za Krunu, ako se bude oženio iz vladajuće dinastije. Tako je 16. juna 1931. godine došlo do ženidbe između njega i Oazero Senabe Vork, »princeze zlatne kiše«, druge kćerke sadašnjeg cara. Tom prilikom u svojoj 34. godini Guksa, koji je prvo bio fitaorari, a zatim dedžas, dobio je titulu guvernera značajne pokrajine Agame. Međutim, prije dvije godine umrla mu je žena i tako je nestalo ove rodbinske veze između njega i Krune. Tek što je nastao italo-abesinski sukob, došlo je do pojačane nesloge između dedžasa Gukse i njegovog neposrednog šefa rasa Sejuma, koji je vjeran Kruni. Čim su otpočela neprijateljstva on se trudio da parira vojne mjere rasa Sejuma, glavnokomandujućeg na frontu u Tigreji. Poslije nekoliko sukoba on je počeo da pokazuje otvorenu neposlušnost.

Jednoga dana on je iznenada sazvao svoje šefove i njihove trupe i pošao prema provinciji Adua, koju su Italijani tek bili napali. Pošlo je 10.000 ratnika u ubjeđenju da idu u borbu protiv napadača. Kad se vidjelo u čemu je stvar došlo je do naglog obrta. Trupe, koje su ga dotle slijedile, u masi su ga napustile i pribile se uz rasa Sejuma. U pratnji 152 svoja privrženika Guksa je prešao neprijatelju. Italijanske vlasti u Eritreji potrudile su se da ga imenuju guvernerom novoosvojenih zemalja. Osim toga uputile su masu letaka stanovništvu, pozivajući ga da se ugleda na primjer dedžasa Gukse, čineći razna obećanja.

Mustafa S. Busuladžić:

Islam i Abesinija

(Nastavak.)

Car pozove muslimane. Kada su pod vodstvom Džaferovim došli do carskih vrata, Džafer viknu: Džafer je sa drugovima na vratima i traži dozvolu, da uniđe. Na zahtjev Negusov Džafer je te riječi opetovao i dobio je dozvolu da mogu sa potpunom sigurnošću slobodno unići caru. Kada su muslimani sa Džaferom unišli caru, pozdravili su ga islamskim pozdravom: Eselami alejkum. Amr Rebia spletkareći protiv muslimana, upozori Negusa da muslimani, kada su unišli, nijesu njemu ni njegovoj vjeri odali počast padanjem na zemlju (na sedždu) nego su ga pozdravili islamskim pozdravom »selam«. Amr reče kralju: »Zar nijesi uočio da su oni oholi i umišljeni prema tebi«. Negus se je okrenuo njima i zapitao: Šta vam je smetalo, da me ne pozdraviste mojim pozdravom, t. j. nijeste preda mnom pali ničice ni poklonili mi se. Džafer odgovori: Kralju! Sedžda (t. j. padati ničice), bio je naš pozdrav kada smo živjeli u barbarstvu (džahilijetu) a danas se mi klanjamo i sedždu činimo samo Svevišnjem Bogu«. Negus zapita zašto tako. Džafer odgovori: »Zato, jer je Svevišnji Bog poslao između nas nama poslanika čiju iskrenost i vjernost poznajemo. On nam je naredio da mi činimo serdždu samo Bogu Svevišnjem i kazao nam je da je islamski pozdrav selam, s kojim smo tebe pozdravili.

Govoreći Negusu o suštini Islama, Džafer je rekao slijedeće riječi:

»Kralju! Mi smo bili narod koji je živio u barbarstvu. Obožavali smo kipove i idole. Jeli smo meso krepanih životinja. Oduzimali smo nevinost našim ženama i prostituisali ih. Kidali smo i napuštali rodbinske veze. Uznemirivali smo susjede. Jači od nas ugnjetavao je slabijeg. U takom smo stanju bili, dok nam nije Bog dž. š. između nas poslao poslanika, čije porijeklo, iskrenost, poštenje, čednost i plemenitost dobro poznajemo. On nas je pozvao da vjerujemo i obožavamo pravoga i jednoga Boga a da napustimo idole u koje smo mi i naši očevi vjerovali. Muhamed nam je zapovjedio da uvijek istinu govorimo, izvršavamo obećanje, obilazimo rodbinu i lijepo se pazimo sa susjedima. Naredio nam je, da se klonimo haramâ (zabranjenih stvari) i da se ne krvimo. Zabranio nam je prostituciju i sva zla svojstva; laž, uništavati imetak siročadi, potvaranje poštenih i nevinih. Mi smo sve to priznali kao potpunu istinu. Iskreno ga vjerujemo i slijedimo njega i sve ono što mu je od Boga došlo. Mi vjerujemo i obožavamo jedinoga Boga, kome ne pripisujemo druga, niti uopće išta drugo. Mi smo primili kao haram sve ono što nam je on zabranio i primili smo za halal sve ono što nam je rekao da je dozvoljeno. Nakon toga počeli su nas progoniti naši sugrađani. Nastojali su da nas odvrate od naše vjere i prisile nas da obožavamo kipove. Kada su pokazali svoju nadmoć i na nama počeli nasilja provoditi, došli smo u tvoju zemlju, izabrali tebe mimo ostale i nadamo se, da nam se neće kod tebe nasilje činiti.«

Kada je Džafer završio svoj govor, Negus ga upita, da li se kod njega nalazi nešto od onoga što je istinski poslanik primio od Boga. On mu odgovori da ima i poče mu je učiti poglavlje »Merjem«.

Slušajući učenje Džaferovo, Negus je tako plakao, da mu je brada orosila suzama i reče: Zaista ovo što je Džafer proučio i ono što je Isa donio potječe iz jednog izvora.

Zatim je primio Amra i Abdullaha ibnu Ebi Rebia i rekao im: Idite, kunem se Bogom da muslimane neću vama predati. Neće se njima nikada nasilje činiti, dok su pod mojom zaštitom.

Riječi Negusove poraziše izaslanike. Oni su odmah počeli kovati spletke, da muslimane obijede kod cara i rekoše, da muslimani imaju čudnovato mišljenje o Isau sinu Merjeminu i da oni vele, da Isa nije Božji sin. Na molbu Amrovu, Negus zapita: Šta vi mislite i govorite o Isau sinu Merjeminu. Džafer je odgovorio da oni o Isau sinu Merjeminu vele, da je Božiji poslanik i rob, koga je po Božjoj odredbi rodila poštena i nevina Merjema. Car se obratio prisutnim visokim svećenicima, da oni reknu svoju riječ o tome. Oni su svi jednoglasno odgovorili da je Isa a. s. nagovijestio dolazak Muhamedov.

Dok muslimani u Abesiniji mirno žive, Muhamed a. s. u Meki neumorno propovijeda Islam pod čije okrilje svakim danom Arabija sve više ulazi. Prelazak Omerov i Hamzin na Islam izazva silno ogorčenje među mekanskim nevjernicima, koji su stvorili jaku organizaciju protiv Muhameda a. s. i ashaba, tako da im je životni opstanak bio u opasnosti. Kada su muslimani saznali za urotu Kureješevića protiv Muhameda a. s., po savjetu Božjeg Poslanika, napustiše Meku i iseliše se u Medinu, kuda je kasnije iselio i sam Resulullah sa Ebu Bekrom. Seoba iz Meke u Medinu bila je nova sjajna era u širenju Islama čije će svjetlo naskoro da obasja čitavu Arabiju. Kada su muslimani u Abesiniji saznali za Alejhiselamovu seobu njih 51 na broju (33 muškarca i 18 žena) napustili su Negusovu zemlju. Od tih iseljenika dvojica su umrla, 7 ih je zatvoreno u Meki a 24 su učestvovali na Bedru 2 god po H. (264. po I.).

(Nastaviće se.)

Mi u ekonomskoj perspektivi

Savremeni društveni razvitak dovodi nas do nepobitne istine, da su sve društvene funkcije ekonomski uslovljene, ili kraće, da je anatomija građanskog društva ovisna od njegove ekonomije. Par niže iznešenih primjera, da se na gornjoj tvrdnji nebi nepotrebno zadržavali, bit će dovoljni, da nam to objasne.

Uzmimo primjerice prostituciju kao jedno od najvećih socijalnih zala današnjice. Ako je shvatimo i definišemo kao profesiju današnjice i borbu za održanjem gologa života u današnjici, vidit ćemo, da joj uzroci poglavito leže, izbacujući jedan mali procenat bioloških i inih razloga, u masovnoj ekonomskoj bijedi. Svi nuzgredni uzroci, kao: pomanjkanje odgoja, neprosvećenost i slična, u suštini su posljedice siromaštva. A time se opet vraćamo na ono što već prije utvrdismo. Isto to mogli bi dokazati i sa kriminalitetom, ili primjerice s nečim plemenitijim: umjetnošću, ili eventualno ljudskom pravdom, da su i oni apsolutno ovisni o savremenim ekonomsko-društvenim odnosima i njihovim promjenama. Pokušajmo:

Za vrijeme feudalnog gospodstva u Bosni i Hercegovini, dakle u doba kmetstva, posjednik, — beg, po svim ondašnjim pisanim i priznatim ljudskim zakonima, bio je u pravu da posjeduje zemlju; kmetove; ubire trećinu i uživa sve privilegije gospodara. Kmet ga za to nije mogao tužiti, to je bilo njegovo zakonsko pravo. Ali, — društveni, upravo ekonomski odnosi su se promijenili, a s njima i zakoni o shvaćanju prava i ljudske pravde. Više beg nije ono šta je prije bio; a više ni pravda nije ona šta je prije bila! Padanjem prvoga, promijenilo se i drugo.

Pa šta vidimo iz ovih par kratkih, ali vjerovatno jasnih primjera? Vidimo bez sumnje da su oni naprijed navedeni principi točni, i da je zbilja sve u društvu ekonomski uslovljeno.

Ali obzirom na stepen savremenog društvenog razvitka, ovđe se mora istaknuti još nešto, što radi same teme nesmijemo propustiti, a to je niternacionalna ekonomska povezanost, koja onemogućuje bilo kojoj društvenoj zajednici da se od nje izoliše i ne podpadne pod uticaj svih događaja koji se u njoj zbivaju. Za dokaz navedenoga mogli bi iznijeti čitav niz primjera, ali mi ćemo se poslužiti samo jednim, kojeg se vrlo dobro sjećamo, i čije su nas posljedice najjače tangirale. Prije par godina. Uusija, zemlja s kojom nismo održavali, niti trgovačke, niti diplomatske odnose, uveliko je potresla naša industrija, upravo najjaču granu naše industrije na kojoj je bilo uposleno više od 150.000 radnika, naime naša drvarska undustrija. Ruski damping (prodaja robe ispod normalnih tržnih cijena) među ostalim artiklima, izbacio je na pijacu ogromne mase drveta uz veoma niske cijene, i za kratko vrijeme poljuljao i grdno oštetio našu prodaju na pijacama Italije, Belgije i drugih zemalja, gdje smo u glavnom izvozili naše drvo. Naša drvarska industrija, koja je u našoj privredi zauzimala jedno od najvažnijih mjesta, pretrpila je teške gubitke i doživila jake potrese, zahvaljujući to jednoj od zemalja, s kojom mi nismo imali nikakvih direktnih veza.

Dakle šta vidimo: Savremeni društveni život, upravo stepen razvitka društvenoga života, stvorio je internacionalnu ekonomsku povezanost, i mi htjeli, ili nehtjeli, ako ne želimo da budemo vremenom pregaženi, moramo da idemo uporedo s njime, i nemoguće je da se izolišemo od onoga što vrijeme sobom donosi, na šta nas ono sili.

Moguće da smo se izlažući sve ovo i predugo zadržali, obzirom na prostor jednog novinskog članka, ali imajući u vidu karakter teme i nastojeći razjasniti i istaknuti presudnu važnost ekonomije u društvenom životu, to smo morali učiniti.

A sada da pogledamo kako specijalno mi, jugoslovenski muslimani, izgledamo posmatrani kroz ekonomsku prizmu. Poslije Svjetskog Rata naše ekonomske prilike u cijelosti su se promijenile, i od jedne vladajuće klase, — begovata, preko noći stvoren je — klasa osiromašenih, kako bi se moglo reći. Ali ta ekonomska promjena nije imala samo svoj momentanlni ekonomski efekat, nego su njezine posljedice počele da prožimlju u čitav, za nas novo nastali društveni život. Novo doba tražilo je mnogo žrtava, okretnosti, spreme i shvaćanja, za održanje samo gole životne egzistencije, i trebalo je mnogo dok smo shvatili sadašnjicu i u njoj se počeli snalaziti. Ali i danas, nakon skoro dvije decenije ,sva ta životna borba imala je i ostala u suštini samo sitna životna borba za održavanje individualne egzistencije, bez kakvog jačeg rada na općim i pozitivnim socijalnim težnjama. Pa čak kod mnogih i ta osnovna životna borba je izostala, poslije rata nastala je kod njih apatija prema svemu, prepuštanje sudbini i strahovita uskogrudnost, koja je u stvari najopasnija. Jer današnjica, kao i prošlost, ili kao sutrašnjica progresivno su uslovljeni. Današnjica je morala doći, kao što će doći i sutrašnjica, ili kao što je prošla jučerašnjica. Iz ove pojave su neminovno uslovljene, i one su samo pojedine karike na beskrajnom lancu ekonomskog, a time i cjelokupnog društvenog razvitka. A da bi vidjeli da je tvrđenje o našoj društvenoj neaktivnosti tačno, pođimo i vidimo šta smo učinili za naše opće dobro. Šta imamo, kakve privredne ustanove, kakve institucije, kakve pokrete bez sitnih ličnih ciljeva, u svrhu formiranja općeg, kolektivnog boljitka? Ne, ovđe se ne griješi ako se kaže, da se je naše životno djelovanje svelo u glavnom na sitno održavanje individualne egzistencije, i skoro ništa više. A od kolike je važnosti opće ekonomsko obezbjeđenje i podizanje zajednice u tom pogleđu, dovoljno smo istakli, a ovdje nadodajemo, da je to kamen temeljac zgrade, na kojoj se diže cjelokupni društveni život.

Ali priđimo našoj temi i nastojanjima s jednog od bližih, upravo za muslimane najbližeg i najosjetljivijeg gledišta, naime sa strane vjere.

Gospodin šekib Arslan, bez sumnje jedan od kapaciteta među javnim muslimanskim radnicima čitavoga svijeta, prilikom svoga boravka u Sarajevu, između mnogoga, u jednom razgovor reče i ovo: »Vidite, Islam veli da je siromaštvo brat grijeha«... Zaustavimo se na ovim riječima. Šta vidimo? Vidimo da Islam kao religija traži od svojih sljedbenika da se ekonomski obezbjede, jer nazire da je zdravo ekonomsko uređenje prvenstveno i po cjelokupni društveni razvitak presudno. Ali bi netko mogao da to shvati bukvalno, naime da shvati i reče, da je glavno da se pojedinac obogati, sebe obzebjedi, a s time je već i gornje ispunio. Ali, sumnje nema, to nije samo tako plitko predviđeno i rečeno. Jer tu niti je mišljeno na neko sitno bogaćenje, niti pak samo na ekonomski efekat da čovjek ima da jede i pije. Ne, tu je mišljeno na sve sljedbenike, da si stvore pristojan i čovjeka dostojan život, sa punim ekonomskim obezbjeđenjem, stečenim uz jedan društvu koristan rad, a onda, svaćajući presudnu važnost, na tom podignu zgradu zdravog socijalnog života, punu i duhovnog bogatstva. A budući da u Islamu važna mjesta zauzimaju upute i principi o društvenim odnosima i uređenju, koji obzirom na svoju elastičnost, a ne krutu dogmatičnost i okovanost, imaju mogućnost savremene praktične primjene, to su i gornje riječi tipičan primjer za našu tvrdnju.

Dakle muslimane pored imperativnih životnih zakona i sama vjera upućuje na ono, o čemu smo ovdje govorili, a u kom je pogledu do sada malo učinjeno, što pak proističe iz nažalost slabo razvijenog shvaćanja socijalnih dužnosti kod muslimana. Bilo bi poželjno da nije tako.

*

Ovaj članak, koji je u stvari samo grubo skicirana konstatacija naših prilika, sa samo nabačenim potrebama, napisan je poslije par publikovanih članaka iz našeg javnog života, a na nagovor jednog našeg mlađeg privrednika, sa željom, da se i na tom najvažnijem polju nešto poradi. Jer, samo rad i uspjeh na našem ekonomskom boljitku, može dati pozitivne rezultate u našem cjelokupnom društvenom životu.

Rešad Kadić.

Pokret vjerske obnove i napretka u Jugoslaviji

NOVI I STARI.

Mladi naš zemljak i slušalac na kahirskom Ezheru, Husejin Đozo, napisao je u misirskoj reviji »Savtul-islam« jedan članak o muslimanima Jugoslavije i reformatorskom pokretu kod nas, koji prenosimo radi njegove aktuelnosti. Članak glasi:

Jedan Arčki mudrac rekao je ove riječi: »Sve teče i kreće se« a mi ćemo njegovim riječima dodati i riječ autoriteta i ponosa Islama, imama Gazalije: »Od neplemenitog se ne diže do plemenitog«. Nije potrebno da duljim u dokazivanju riječi islamskog filozofa i grčkog, nego će mo se zadovoljiti da kažemo ono u što niko ne sumnja, a to je: da nauka određuje pravac razvijanja i napredovanja, što je istina a ne prividnost, i da je Islam uzakonio i stavio u dužnost svojim sljedbenicima idžitihad, i učinio ga svojim imperativom. Samostalno pronalaženje u vjeri je suština (pravca) napredovanja u nauci, jer je njihov cilj jedan, a taj je: napredovanje, obnavljanje i podizanje.

Iz ovoga je jasno: da mirovanje i ustaljenost na jednom mjestu i stepenu protivi se vjeri i nauci i zločin je protiv njih. Iz ovoga zaključujemo da je obnavljanje i napredovanje utvrđen pravac u Islamu i da to i zdrava nauka potkrepljuje. Sada nam ostaje da bacimo pogled na stanje muslimana da vidimo ima li čega što bi ukazalo na napredovanje (pridizanje) i obnavljanje.

Prisiljeni smo da u početku naglasimo da su se muslimani već stoljećima okrenuli od ovoga mišljenja a prihvatili ono što se s njima ne slaže i to: neznanje i mirovanje. Ovome je uzrok: 1) Nedovoljno razumijevanje Islama kako to zahtjeva zdrav razum i stepen današnje nauke i svođenje Islama na samu molitvu koja znači, namaz i sjećanje na Boga. Nije li za ovo najbolji dokaz što su oni iz ajeta »Sjećajte se Boga« i drugih čiji broj nije velik, razumjeli osnivanje derviških redova, a iz 850 ajeta u kojima Bog tiče na nauku i razmišljanje nisu razumjeli nužnost podizanja škola, naučnih i ekonomskih društava čiji je također cilj postizavanje Božije milosti. Njegovim spoznavanjem, jer »sat razmišljanja vrijedniji je od 70 godina molitve« i »prednost onoga koji zna nad onim koji ne zna, je kao moja prednost nad najnižim od vas«. Ovo su riječi Božijeg Poslanika. 2) Ko god je nastojao oko napretka i obnavljanja, smatran je da istupa protiv vjere i da ruši njene temelje, a onoga su grubo napadali ko bi doviknuo muslimanima da je stanje u kome su oni najgore, a tako isto postupali su sa onim koji se u nečem ne bi složio sa jednim imamom i smatrali ga otpadnikom od pravog puta. Da samo potsjetim na historiju šejh Muhamed Abduhuta i njegova učitelja Džemaludin Afganije u kojoj ima dovoljno podataka kako svijet sreta napredne ljude. Imaš samo da kažeš: tako je. Mi danas veličamo i poštivamo te ljude, ponosimo se njihovim imenima i gle kako se održavaju veličanstvene uspomene na Abduhuta i na Meragiju. Ovo je istina. Bogu hvala i blagodarnost, mi smo se otrijeznili i krenuli istinitom Islamu.

Da se sada vratimo na našu temu: Jugoslavenski muslimani sa svojim osobinama su kao dio velikog isamskog naroda i spadaju pod isti sud t. j. i oni su bili začmali, ali su se osvijestili i pretekli su u svome buđenju mnoge islamske narode.

Tome ima dva razloga: što su u blizini vrela današnje civilizacije i na pojištu prirodnih nauka, a drugo zbog svojih duševnih osobina, jer je duša jugoslavenskog naroda čista i daleko od opačina (predrasuda) i lažne tradicije. Njegova duša je dobra i sposobna da primi sve što se slaže sa njegovom prirodom, te jugoslavenski muslimani su prvi prihvatili i zaodjeli se u duhu Islama otkad su upoznali njegove istine.

Vjerski napredak u Jugoslaviji usko je skopčan sa napretkom u Egiptu. Razlog je tomu što nauka Islama (Abduhuta) nije ostala u granicama Egipta, nego ih je prešla i stigla u Bosnu i Hercegovinu, gdje je naišla na lijep prijem i srela ljude, koji su shvatili njenu vrijednost i počeli je širiti i proturati. Jedan od ovih prvih ljudi je Hadži Muhamed Džemaluddin Čaušević, bivši reis-ul-ulema. Sada nam nije moguće da navedemo sve pohvalne osobine i moralne vrline njegove presvijetle ličnosti, nego ćemo govoriti čim su sve urodila njegova nastojanja i djela u pogledu pridizanja muslimana i poboljšavanja njihova stanja.

Hadži Džemaluddin je uvjerenja da je Bog uputio Kur'an cijelom čovječanstvu, kako će polučiti sreću na oba svijeta, da Islam nije dat samo za onaj svijet, nego i radi koristi na ovom svijetu i da je poslanstvo Muhamedovo put ka sreći na oba svijeta.

Na ovom principu počeo je da širi duh Islama i da poučava ljude njegovoj suštini na dva načina: upućivanjem i savjetovanjem knjigom i člancima. Svojim vazovima pročuo se među jugoslavenskim muslimanima, a njegovo se ime spominje sa velikim poštovanjem.

Korist njegovih opisa neopisiva je i u tome ga niko nije pretekao, niti je iko pobrao plodove svoga stvaranja kao on. Pa šta je učinio? Sastavio je naročito (posebno) pismo t. j. uzeo je arapska pismena i dodao im neka slova koja su u prirodi srpsko-hrvatskog jezika. dajući im oblik arapskih slova.

Ovo je urodilo velike koristi, jer je vidio da su muslimanima najdraža arapska slova. Zatim je počeo njima pisati i poticati svijet da ih uči, te je i on sam napisao mnogo knjiga sa spomenutim slovima i drugim u kojima je također osvijetlio suštinu Islama i upozorio muslimane na njihove dužnosti.

O njegovoj ličnosti, ako Bog da, govorićemo u posebnom čanku.

Preveo: Mulalić Ahmed.

Agilni mualim u Izbičnu

Izbično je jedno od najzabačenijih sela sreza fočanskog. Prije četiri-pet godina trudom ehalije podignut je mekteb, u kojem muslimanska djeca stiču najosnovnije pojmove o uzvišenoj vjeri Islamu.

Nakon što je podignut mekteb vjersko-prosvjetne vlasti iz materijalnih nemogućnosti nijesu mogli postaviti stalnog vjeroučitelja (mualima), nego se je te, časne i vrlo teške zadaće primio gosp. Asim Hubijar, koji je za kratko vrijeme kroz 2—3 godine uspio da poduči u islamskim propisima jedan vrlo veliki broj muslimanske djece. Gosp Hubijar je uspio u svom radu toliko ,da bez sumnje je danas najagilniji i najrevniji mualim u našem srezu, što mu pokazuju njegovi učenici. Kako je poznato, prošle je godine otvorena odnosno obnovljena niža medresa u Foči, u koju danas ima upisato kojih 60 učenika iz čitavog fočanskog sreza i od svih učenika su najspremniji učenici Asim ef. Hubijara, kako mi to reče i gosp. Muhamed ef. Bjelan, nastavnik medrese. Gosp Hubijar ne samo što je toliki broj muslimanske djece naučio uzvišenim propisima Islama, nego je još — kako tu ne postoji ni osnovna škola — držao i analfabetske tečajeve, te njegovi učenici vrlo dobro čitaju i pišu oba pisma (latinicu i ćirilicu), kao što vrlo dobro poznaju i sve četiri vrste računa. Samo žalosno je, da ovaj vrijedni i agilni mualim ovoliko radi bez ikakve nagrade, a naročito uzevši u obzir da je prilično siromah i u obe noge sakat.

Mislim, da bi trebalo sresko vakuf. meárifsko povjerenstvo u Foči dati mu dostojnu nagradu za njegov trud, ili bar ,ako je u budžetskoj nemogućnosti — predložiti ga Vakuf. direkciji da mu ona podijeli nagrađu, ili ga uzme kao honorarnog mualima, jer uvjeren sam da se Asim ef. nije primio ove časne i teške dužnosti, drugi se nebi niko primio ni uz priličan honorar, pošto je Izbično vrlo zabačeno selo. Ovo par redaka iznosim u našem jedinom muslimanskom tjedniku »Islamskom Glasu«, nebi li se naše vjerske i vjersko-prosvjetne vlasti zaintesovale, i svjedočile o radu gosp. Hubijara i prema tome njegov trud nagradile.

Jeleč, u novembru 1935. M. šljivo.

NATJEČAJ ZA NADZIRATELJA VODOVODA.

Gradska općina u Derventi raspisala je natječaj za mjesto honorarnog nadziratelja vodovoda uz mjesečni honorar od 1000 dinara. Molbe treba podnijeti najkasnije do 25. novembra. Molbi za prijem treba priložiti: Svjedodžbu o državljanstvu, vojnu bukvicu, da je dobrog i moralnog vladanja, da nije kažnjavan, da zna službeni jezik da je svršio 4 razreda osnovne škole, da ima bravarski zanat i da je bio kod vodovoda najmanje 5 godina.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA
Šaban 1354. (1935.)

Broj dana	Dan	November	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
19	Pet.	15	6	45	11	45	2	14	4	29	6	10	4	53
20	Sub.	16		46		45		12		29		9		54
21	Nedj.	17		48		45		12		28		8		55
22	Pon.	18		49		45		12		27		7		56
23	Utor.	19		50		45		11		26		6		57
24	Srij.	20		51		46		11		25		5		58
25	Čet.	21		53		46		10		24		4		59

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ul. bu. 22. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj 7., godina I., dne 15. novembra 1935.

NASTUPANJE RAMAZANA.

Sarajevski sreski šeriatski sud izdao je odluku da ovogodišnji Ramazan počinje danom 28. novembra 1935 u četvrtak. Odluka je izdana nakon provedenih izvida o astronomskom »Inkjani rujeti Hilalu« (astronomskoj mogućnosti da se može mlađak vidjeti).

HAFIZKA DOVA U BEGOVOJ DŽAMIJI.

U ponedjeljak uoči Lejlei Berata iza ikindije namaza proučena je hafiska dova Mahmuta Traljića iz Sarajeva. Mahmut Traljić je đak IV. razreda Gazi Husrevbegove medrese pa pored redovnog pohađanja škole kao odličan đak završio je i Hifs. Mladi hafiz je učio Kur'an pred Hfz. Mustafa ef. Mujezinovićem. Dovi je prisustvovalo mnogo svijeta i džamija je bila puna. Kod ovog svečanog čina učili su Kur'an Hfz. Džemaludin ef. H. Jahić, Hfz. Hadži Ibrahim ef. Redžić, Mustafa ef. Kulenović, Hfz. Mustafa ef. Fočak, Hfz. Ibrahim ef. Trebinjac, Hfz. Ibrahim ef. Proho i H. Hafz, Asim ef. Sirčo. Dovu je učio Hfz. Mustafa ef. Fočak. Poslije obavljene dove čestitano je mladom hafizu u prostorijama imama Begove džamije g. Sirče. Gosti su počašćeni šerbetom i kahvom.

Čestitajući mladom hafizu želimo da se i drugi u njega ugledaju.

IMENOVANJE NOVIH VRHOVNIH ŠER. SUDIJA.

Ukazom Kr. Namjesnika imenovani su za vrh. šer. sudije kod vrhovnog šer. suda u Sarajevu gg. Muhamed ef. Mujagić dosadašnji šer. sudija kod vrhovnog šer. suda u Sarajevu i Hasan ef. Beširović dosadašnji sreski šer. sudija u Zenici. Imenovanjem ove dvojice šer. sudija za vrhovne šer. sudije popunjena su mjesta, koja su ostala upražnjena penzionisanjem gg. Bušatlića i Sarića. Nove vrhovne šer. sudije slove kao vrlo dobri stručnjaci te njihovim imenovanjem na Vrhov. šer. sud su došle vrsne sudijske sile. Čestitamo i želimo im mnogo uspjeha u njihovom novom zvanju .

VIŠE PAŽNJE.

»Jugoslavenski List« od 10. XI. o. g. donio je članak o nekakvom Ben Sahibu, koji se nas — usput budi rečeno — ništa ne tiče. U tom članku naziva nas t. zv. muhamedancima. Ovo ime iz krstaških ratova ne bi trebalo ponavljati u 20. vijeku, a potiv ovoga pisano je još prije 35 godina.

Riječi muhamedanstvo i muhamedanci su uvreda za muslimane, a to bi gospoda oko »J. L.« trebala znati jer im list izlazi u centrumu jugoslavenskih muslimana, a i veći dio čitalaca su muslimani.

»Politika« od istoga datuma donoseći jedan članak o otvorenju džamije u Vrnograču naziva nas na svakom mjestu muslimanima. »Politika« izlazi u Beogradu a »J, L.« u Sarajevu. Treba polagati više pažnje osjećajima muslimana. K.

Apel ilmiji Kraljevine Jugoslavije

Sarajevska ilmija kako je poznato našoj javnosti održala je 10. oktobra svoj širi sastanak na kome je među ostalim zaključeno da se poradi na organizaciji cjelokupne ilmije u jedinstvenu ilmijansku organizaciju čitave ilmije Kraljevine Jugoslavije. U tu svrhu je izabran posebni akcioni odbor komu je stavljeno u dužnost da ovo pitanje prouči i donese konkretne predloge. Akcioni odbor sarajevske ilmije pošto je razmotrio sve prilike i okolnosti pod kojima naša ilmija djeluje donio je zaključak da uputi apel čitavoj ilmiji Kraljevine Jugoslavije da pristupi organizovanju svoje jedinstvene organizacije kako bi tako mogla poslužiti visokim ciljevima i zadacima koje mora ilmija među našim muslimanskim elementom vršiti.

Zadatak ilmije je određen uzvišenim kuranskim riječima »vel tekun minkum ummetun jedune ilel-hajri ve jemurune bil-marufi ve jenhevne anil-munkeri«. Dakle, jedan visok moralni zadatak komu se ilmija mora bezuvjetno odazvati. To je najčasniji zadatak, to je najuzvišenija dužnost koja se u ljudskom društvu može učiniti. To je osnov i temelj na kome ljudsko društvo zasniva svoju sreću i obezbjeđuje svoje životne potrebe. Voditi muslimansku zajednicu to je težak i pretežak posao ali je uz to drag i mio, jer tim poslom se vrši najsvetiji zadatak što ga u ljudskom društvu ima.

Da bi ilmija mogla izvršiti ovaj visoki zadatak, koji joj je Kur'anom određen, mora organizovati svoje snage i zajedničkim snagama međusobno se pomažući izvesti u podpunoj mjeri ovo veliko i sveto djelo. Zato treba solidarnost i ilmija svojim radom mora najbolje da pokaže kako shvaća uzvišene Kur'anske riječi: »Va'tesimu bi hablil-lahi džemian vela teferekuࣵ«. Zbijajući svoje redove ilmija kao dobar pastir svoga muslimanskog elementa mora stvarno dokazati, kako se slogom i zajedničkim radom mogu postignuti velika djela. Zato ilmija mora biti sinonim sloge i bratske lubavi i ona treba primjerom svojoj braći, tome svome povjerenom stadu pokazati, da muslimani moraju zbiti i učvrstiti svoje redove ako žele polučiti uspjeh u životu. Kur'an kaže »Kuntum hajre ummetin uhridžet lin-nasi«. Dakle muslimanska zajednica mora biti najbolja i najnaprednija zajednica, a njeni pastiri moraju biti najbolji i najnapredniji pastiri. Da postignemo ovo što od nas Kur'an traži, moramo zbiti svoje redove, moramo nastojati da visoki moralni poziv koga mora ilmija u svojoj zajednici vršiti, što bolje izvršimo. Izvršavajući ovaj visoki zadatak ilmija mora da pređe preko svih ličnih i lokalnih obzira. Mora biti vođena jednom mišlju da je njen najprvi i najveći zadatak služiti Bogu, vjeri i svojoj zajednici. U tom radu ne smije je ništa smetati, sve se prepreke moraju savladati i mora se doći do uspjeha.

Sarajevo je centar duhovnog života jugoslavenskih muslimana. Oko ovog duhovnog centra moraju se svi muslimani okupiti. Iz ovog centra mora čitav vjerski i kulturni život da struji i daje pobude i inicijativu u općem vjerskom i kulturnom radu. Sarajevo po svom geografskom položaju je najpodesnije da bude kao centar duhovnog života, što je i kroz petvjekovnu istoriju Islama u ovim krajevima bilo i tu ulogu časno vršilo.

Sarajevska ilmija apeluje na svu svoju braću i na pojedina udruženja ilmije, koja se nalaze u našim krajevima. Moli ih da svesrdno pristupe ovoj akciji shvaćajući težinu svoga zadatka i njegovu veličinu. Od rada ilmije zavisi napredak naše zajednice. Ilmija među našim elementom uživa velike simpatije a te simpatije moraju biti povećane radom njenim u širokim narodnim slojevima. Ilmija će svoj veliki moralni prestiž u narodu podignuti ako jednim jakim organizovanim pokretom koji će počivati na moralnoj bazi pristupi organizovanom radu na podizanju našega elementa i na podizanju svijesti same ilmije. Akcioni odbor sarajevske ilmije upućuje topao apel na svu svoju braću kao i na sva pojedina udruženja ilmije i nada se i vjeruje, da će naći na opravdano razumijevanje. Cilj za kojim težimo je da poslužimo dobru nas muslimana, a neće se i ne može se niko naći ko ne bi ovu ideju svesrdno prihvatio.

Braćo!

Za dobro svoje islamske zajednice shvaćajući potrebe današnjeg vremena, pristupite svi ovom radu oko organizovanja jedinstvene ilmijanske organizacije. Akcioni odbor u Sarajevu vodiće najintenzivnije posao oko ove organizacije i umoljava sve svoje drugove da se obraćaju na ovaj odbor koji će davati potrebne informacije. Bilo bi najzgodnije kad bi sva ilmija jednog sreza zajednički pristupila ovom pokretu da se tako lakše provede organizacija. Vjerujemo da će se sva braća odazvati ovom pozivu komu je cilj da što čvršće i jače okupi svoje snage kako bi mogli što više koristiti opštem dobru svih naših muslimana.

Za Akcioni odbor sarajevske ilmije: Muhamed Tufo, profesor šer. sud. škole; Muhamed Mujagić vrhovni šer. sudija.

P. S. Za sve upute obraćati se na gosp. Muhamed ef. Tufu, Sarajevo, Šeriatska sudačka škola.

Jedan korak naše omladine

Ekonomski nazadak našeg elementa obziroma na posljedice koje nam je donio svjetski rat nije bio periodične prirode kako se je to u početku mislilo. Taj nazadak se je iz dana u dan širio pogađajući i one za koje se je držalo, da su koliko toliko stabilni.

Svjetska kriza je učinila da je on dostigao svoju kulminaciju. I taj ekonomski pad morao je po zakonu povezanosti društveno organizma imati uticaja i na naš moralni i kulturni život. Ali jedno zlo koje je specifično naše učinilo je da je taj moralni pad prestigao i ekonomski. To zlo — koje je zapravo od dobra preokrenulo se u zlo — jest društvena neobrazovanost naše žene.

Do pred rat naše prilike prema ovim današnjim bile su više nego sjajne. Ta ekonomska stabilnost imala je za posljedicu to da nismo mislili na našu obrazovanost u onom opsegu u kojem nam je bilo preko potrebna prema našem brojnom stanju.

Ženina obrazovanost nije čak ni pominjana. Ona je rođena za kuću i tu je morala ostati. I stvarno naš je moral tada stajao najsjajnije.

Nepotpunost ženina obrazovanja nije se tada osjećala jer ona nije imala potrebe ni prilike da stupi u javni život. I to nam se je gorko osvetilo. Poslije rata kada je htjela — nehtjela morala na ulicu za zaradom ona je — nespremna za taj novi poziv — na prvom koraku pala. I što je njeno materijalno stanje bilo slabije tim je bio jači njen moralni pad. Tražilo se je načina da se taj moral podigne, zaustavljalo se na kojekakvim receptima kratkotrajne vrijednosti zaslepljivalo sama sebe njihovom ljekovitom moći, ali se nije ni za jedan korak maknula naprijed.

Moralni pad je iz dana u dan bivao sve veći ukazujući na opasnost do jednog dana ne kompromituje i sama načela Islama.

Tome se je moralo stati na put. Ono čega su se — zaslijepljeni predrasudama — svi bojali i u čiju su korist naviše sumnjali, moralo se je prokušati jer to je ostalo kao posljednje sredstvo. To sredstvo je: obrazovati ženu.

Ne onako kako su je stoljećima obrazovali, nego joj dati pravo savremeno obrazovanje društveno, spremiti je za javni život, probuditi joj svijest o njenoj moralnoj odgovornosti, dati joj poleta i volje za samostalno privređivanje i onda ćemo biti sigurni da će nas ta buduća žena i pošteno reprezentovati.

Te ideje su i ponukale jednu grupu muslimanske intelektualne omladine da sakupljajući sve aktivne omladinske snage stavi se u pokret za bolju i napredniju budućnost našeg naraštaja.

Akcija je iznad svih očekivanja uspjela nailazeći svagdje na oduševljenje.

To društvo imati će pred očima samo jedan jedini cilj, a taj je spremiti naš svijet koliko god je više moguće za javni život isključujući potpuno i bezuvjetno svaki političko-plemenski rad.

Skupština toga udruženja koje bi nosilo naziv Muslimanski kulturno-prosvjetni pokret — biti će u nedjelju 17. XI. u prostorijama Hurijeta. Početak skupštine je u 10 sati prije podne. Khan.

Jedan uspjeh Udruženja imama matičara

KRALJEVSKA BANSKA UPRAVA
DRINSKE BANOVINE

II. Broj: 21386/35.

27. augusta 1935. godine
Sarajevo.

Rezolucija Udruženja džematskih imama i njihovih pomoćnika u Sarajevu.

Svima sreskim načelstvima sreskim ispostavama i Gradskim poglavarstvima u drinskoj banovini.

Ministarstvo unutarnjih poslova svojim aktom III. broj 32508 od 20. augusta tek. god. dostavlja slijedeće:

Udruženje džematskih imama i njihovih pomoćnika u Sarajevu dostavilo je ovom Ministarstvu rezoluciju donešenu i usvojenu na redovnoj godišnjoj skupštini iz koje se izmedu ostalog vidi slijedeće:

»Članom 24-tim Uredbe o vođenju matica rođenih, vjenčanih i umrlih muslimana od 5./12. 1927. god. V. M. Br. 6631, stavljeno je u dužnost političkim opštinama da snabdjevaju imamate sa potrebnim im matičnim knjigama i štampanicama.

Budući se ustanovilo, da do sada većine političkih opština nijesu svojoj dužnosti ni u najmanjoj mjeri udovoljile, iako su u fvoje godišnje budžete redovno unosile odnosne stavke, te se umoljava Ministarstvo unutrašnjih djela, da preko banskih uprava pozove političke opštine na vršenje ove svoje dužnosti.«

Dostavlja se prednje s naređenjem, a naročito sa pom. Uredbom prema kojoj su opštine dužne da snabdjevaju imamate sa potrebnim im matičnim knjigama i ostalim štampanicama.

Za Bana
Zamjenik Pomoćnika
Načelnik uprav. odjeljenja:
Mil. Rašić, s. r.

VJENČANJA NA ŠERIATSKOM SUDU U SARAJEVU.

Na 20. X. ov. g. vjenčao se je Amer Njemčević sa gđicom Habibom H. Kapetanović iz Sarajeva.

Na 21. X. Muarem Šljivo sa gđicom Dervišom Alikadić, te Ahmed Seferović sa Mejrom Tomić i Ibrahim Pandžić sa Almasom Pleh, svi iz Sarajeva.

Na 22 X. Abdulah Ćatić sa Samijom Nanić, te Nazif Juhić sa Anđelkom Majstorović iz Sarajeva.

Na 23. X. Ekrem Jusufović sa Samijom Abdić, Mujo Kahvić sa Sedikom Muso (Ilidža); Seid Čizmić sa Rabijom Đanić; Sulejman Nirić sa Fatom Hasanović; Husein Karabdić sa Vasvijom Hadžajlije (iz Hadžića), Buhamed Bakšić sa Enisom Kršlak (iz Trebinja), Sulejman Kečo sa Ramizom Sidran (iz Pazarića) i Suljo Muhibić sa Aišom Šehić iz Korče.

Na 24. X. Mustafa Trebinjac sa Sifom Alić (iz Gor. Vogošće) i Ismet Pekmez sa Sejdom Begović.

Na 25. X. Avdo Riković sa Ramizom Mašo iz Sarajeva.

Na 26. X. Ibrahim Kosovac sa Stanojkom Erić (iz Travnika) i A. B. sa H. A. iz Sarajeva; Sulejman Kreho sa Hatibom Hidić; Ahmed Nišić sa Vasvijom Ćorović; te Husein Dizdarević sa Hanifom Buhić.

Na 28. X. Salih Garo sa Munirom Alikadić; Mustafa Handžić sa Mejrom Bač.

Na 29. X. Ćamil Truka sa Almasom Šurković iz Bjelinice.

POLITIČKI PREGLED:

Ministar pravde g. dr. Miškulin o donošenju političkih zakona

Na svojem inspekcionom putovanju po Lici ministar pravde g. dr. Miškulin pri posjeti mjesta Mosin, odgovarajući predsjedniku općine, rekao je između ostalog i ovo:

— Uvjeravam vas, da Kraljevska vlada shvaća dobro ekonomski i socijalni položaj naše zemlje. Kraljevska vlada je poduzela sve, što financijske prilike dozvoljavaju, da pomogne našem malom čovjeku, a naročito vodi računa o nedaćama, koje su snašle narod ove godine, s obzirom na slabu ljetinu.

Daleko bi me odvelo da to ističem dalje, ali jedno mogu da naglasim: da se brige, odluke i do sada izvedene mjere Kraljevske vlade, osjećaju i one će se još više osjećati, jer je vlada spremna da u tom pogledu ide do svih granica mogućnosti.

Zatim je ministar g. dr. Miškulin prešao na izlaganja o političkoj situaciji, te je u glavnom rekao ovo:

— Nije cilj da ulazim u analizu današnje političke situacije. Moram jedino da istaknem, da je Kraljevska vlada vjerna onom programu koji je izložila u svojoj deklaraciji, a koji ide za tim, da se u državi stvori potpuno umirenje među građanstvom i da se tim načinom uzomgne doći do potpune normalizacije naših političkih prilika. Pogrešno misle oni koji drže, da ova Kraljevska vlada izbjegava donošenje onih političkih zakona, koje je obećala donijeti. Ona ih ne misli izbjeći. Vlada je u tome imala izvjesnih prepreka, koje su sprečavale brzu realizaciju ovog zadatka, ali ga ne smiju i ne mogu onemogućiti.

Isto tako pogrešno je i mišljenje onih koji drže, da vlada u tom pravcu omalovažava i prelazi preko onih za dataka, koji se u izvršenju svega toga nameću i samoj današnjoj skupštini. Šta više ona bi htjela da sve zadatke od velike političke važnosti izvede u saglasnosti i uz pomoć narodnog pretstavništva, da u tom pravcu ne bi izvršilo one zadatke, koje mu današnji važni politički momenat nameće.

Neću prenagliti ako tvrdim, da je današnja opozicija, kao i ona u hrvatskim redovima- uvidjela i uvida da je Kraljevska vlada u tom pogledu pokazala ne samo dobru volju, već i izvjestan uspjeh, što je najbolji znak, da je ne samo na dobrom putu, već da je i sposobna da do kraja sa uspjehom realizuje program, koji je sebi stavila kao glavni a možda i jedini zadatak.

Hrvati će položiti živote za ovu državu

U nedjelju 11. novembra održan je u Trogiru u Dalmaciji veliki zbor, kome je prisusvovalo preko 10.000 pristaša dra Mačeka. Na zboru je između ostalih govornika govorio i Stjepan Matijević, koji je u svom govoru između ostalog rekao:

— Naši protivnici su nam predbacivali da smo tobože protiv ove države. — Koliko je to glupo i naivno. Zar može čovjek biti sposoban da ruši svoju vlastitu kuću. Nije država u opasnosti od nas, već je u opasnosti od raznih lipicanera, od onih koji su nezasluženo došli na položaje. Braćo mi poručujemo svima, koji nas nazivaju protivnicima ove države:

Ako zatreba, mi ćemo za ovu državnu zajednicu i svoje živote položiti.

Ako mi tražimo da se prilike u zemlji preurede i da se stvori jedno drugačije bolje stanje, to ne znači da smo protiv ove države. Tražimo, da se povede istraga protiv svih onih, koji su odnijeli novac iz državne kase. Korupcionaši ne smiju da se štaju na slobodi. I, evo, vidite kad smo mi to tražili nama se predbacivalo, da smo protiv države. Niti smo protiv ove države, niti smo protiv braće Srba, jer naš zajednički život u slozi znači za nas bolju budućnost. Mi smo protiv lopova pa makar oni bili među Srbima ili među Hrvatima, jer lopovi nam sišu srž iz kostiju.

Otvorena je sesija Narodnog predstavništva

Dne 11. novembra ujutro prije sastanka Skupštine održavane su konferencije klubova. Između pojedinih klubova vođeni su pregovori za sporazuman izbor stalnih skupštinskih odbora.

Na sjednicu su došli svi ministri, osim dra Spahe, koji se vraća iz Pariza. Ulaz dra Stojadinovića pozdravili su članovi JRZ aplauzom i poklicima »živio«. »Opozicija« je suzbijala tu manifestaciju svojim poklicima. Pošto je pročitan zapisnik predsjednik Ćirić dao je riječ ministr dru Stojadinoviću, koji je pročitao ukaz Kraljevskog namjesništva:

U ime Njeg. Veličanstva Petra II. po milosti Božjoj i volji naroda Kralja Jugoslavije Mi Kraljevski namjesnici na predlog našeg pretsjednika vlade i ministra vanjskih poslova a na osnovu čl. 32 ustava i po saslušanju ministarskog savjeta riješili smo i rješavamo da se sjednice Narodne skupštine sazvane u redovan saziv 20. oktobra 1935. otvore 11. novembra 1935. čitanjem ovog ukaza. Predsjednih vlade i ministar vanjskih poslova neka izvrši ovaj ukaz.

6. novembra 1935. u Beogradu. — Pavle, v. r. — Dr. Stanković, v. r. — Dr. Perović, v. r.

Čitanje ukaza popratili su narodni poslanici klicanjem »živio Kralj!« Po pročitanom ukazu predsjednik Ćirić predložio je da se iduća sjednica održi u srijedu, 13. novembra u 9 sati prije podne s dnevnim redom: izbor verifikacionog, administrativnog, imunitetnog, finansijskog i odbora za molbe i žalbe. Finansijski odbor imade 31, a ostali po 21 člana. Biraju se proporcionalno.

Nakon toga je održana sjednica senata, u kojoj je dr. Stojadinović pročitao analogan ukaz o otvaranju sesije. Izbor stalnog odbora u senatu održaće se sutra u 4 sata poslije podne.

Pro domo sua

(POZABAVIMO SE O SEBI.)

Nas muslimana u Bosni i Hercegovini nema mnogo. Jedno 5 posto jugoslavenskog pučanstva otpada na nas. Broj čitalačke muslimanske publike je posve neznatan, Jedva par hiljada muslimana može doći u obzir kao neka čitalačka publika. Iz tih razloga mi neimamo uslova da razvijemo svoju štampu. čitava naša muslimanska štampa sastoji se iz 2—8 mjesečne književne revije i »Islamskog Glasa« kao jedinog tjednika koji ima širi djelokrug pa i on teško izlazi na kraj. No i to koliko imamo svoje štampe moglo bi zadovoljiti naše potrebe, kada bi ista odgovarala visini svoga zadatka. Zadatak naše štampe je prije svega da ističe i čuva naš islamski inndividualitet koji je potreban ne samo radi nas, nego i radi naše nacionalne historije u kojoj su muslimani imali poseban značaj. Ostale potrebe naše mogle bi zadovoljiti i nemuslimanska štampa.

Sve povremene muslimanske publikacije najviše oskudijevaju u saradnicima čije radove ne mogu da honorišu. Mi muslimani nemamo dovoljno javnih radnika, koji bi bili voljni da rade besplatno za dobro svoje zajednice. Naša inteligencija i suviše je zauzeta dnevnim i sitnim brigama svojim tako, da joj ne preostaje vremena da se bavi sa nekim višim idealima, koji prevazilaze uski egoistički okvir. U današnje doba tjelesne kulture t. j. kada se njeguje kult materije a, zanemaruje kult duha, savremene generacije imaju toliko mnogo zabava, razonoda i športskih igara, da nemogu ni dospjeti da misle svojom glavom i time razvijaju umne snage svoje.

Oni koji su pokrenuli »Islamski Glas« sve te okolnosti imali su u vidu, pa kada su se ipak odlučili na taj pothvat jasno je da nisu bili vođeni nekim sebičnim motivima koliko plemenitim pobudama za opće muslimansko dobro. Glavni urednik »Islamsko Glasa« poznat je kao dobar musliman i agilan prosvjetni radnik. On u listu zastupa jedan umjestan liberalno konzervatinan smjer i po prirodi svoga zvanja pretežno djeluje u moralno-etičkom pravcu. Ja sarađujem samo u jednoj rubrici »Islamskog Glasa« i ispomažem glavnog urednika na socijalno-političkom području. Ne pišem mnogo ali ni koješta. Možda sam ponekad i preopširan za one koji nemaju strpljenja za ozbiljne i znanstvene rasprave, ali je to i prekratko za one koji bi željeli da se temeljito upoznaju sa problemima koje obrađujem. Mi često puta neke važne stvari moramo i prešutiti a nekoje opet moramo rastegnuti tako da ne bi postali dosadni i suhoparni. U socijalnom životu nama su potrebna politička znanja koliko stručna i moralno-etička u individualnom.

Ja sam poznat kao najradikalnijim reformama sklon čovjek. Mnogi, koji poznaju pobliže glavnog urednika i mene, čude se, kako nas dvojica možemo raditi skupa u jednom listu koji je izrazito konfesionalan. To dolazi od toga, što je »Islamski Glas« nezavisan list, što je on proširen među onima kojima tea posvetiti najviše pažnje i najzad od tog što smo obojica politički nepredjeljeni i prožeti idealizmom pa ne radimo samo za to da koristimo svošto želimo od naše javnosti jeste jedino priznanje da smo iskreni i da radimo samo za tvo da koristimo svojoj zajednici i ako nas ista nije ničim zadužila, pa da osjetimo ono moralno zadovoljstvo čiste i umirene savjesti koje iza toga slijedi. S time mi pružamo primjer da pripadnici i vjerske i laičke inteligencije mogu raditi zajedno uz izvjesne uslove i strogu podjelu rada kada jedni drugima ne smetaju. Tu saradnju mi ćemo produžiti i dalje ako »Islamski Glas« ostane na svojoj dosadanjoj liniji i ako ne zataji širokogrudnost, tolerancija i idealizam među njegovim glavnim saradnicima.

Ovoliko riječi bilo je potrebno da se kaže i radi intimnijeg poznanstva između onih, koji sarađuju u »Islamskom Glasu« i onih koji ga čitaju.

Mi smo svjesni, da »Islaski Glas« sa svojim dosadašnjim radom ne može zadovoljiti sve naše potrebe i zahtjeve koji se na njega stavljaju. Prije svega to mu ne dopuštaju materijalna sredstva sa kojima raspolaže. List je upućen isključivo na svoje pretplatnike i njihove pretplate. Tih pretplatnika on nema dovoljno a među onima koliko ih ima, rijetki su takvi, koji bi blagovremeno podmirivali svoje pretplate. S drugih strana list nema apsolutno nikakvih prihoda. Sitni privrednici, muslimanski svijet nema smisla za oglašivanje da bi list iz toga mogao crpiti neku korist. Zbog toga dešava se da list zapadne i u takvu situaciju da nemože pokriti najnužnije tehničko administrativne troškove svoje. Ako se uzme u obzir, pa da na samom teritoriju sarajevskog Ulema medžlisa postoje 53 sresko-vakufska povjerenstva te 300 organizovanih džematskih medžlisa sa šeriatskim sudijama i imamima matičarima na čelu, koji su svjesni važnosti kulturno- prosvjetne i socijalno-političke misije koju bi mogao vršiti ovaj jedini muslimanski lis, kada bi mu svaki u svojoj sredini našao po 10 redovitih pretplatnika i time osiguarao i na vrijeme dostavio po 50 dinara mjesečno, koliko je najnužnije. Za to sramotu za ovako mizerno stanje naše neznatne muslimanske štampe, treba pripisati našoj cijeloj vjerskoj zajednici.

Materijalne oskudice održavaju se i na moralnoj opremi »Islamskog Glasa«. Njegova izvjestilačka služba nije zadovoljavajuća. Među malobrojnim saradnicima svojim list nema stručnjaka koji bi sa svojim naučnim radovima redovito ispunjavali njegove stupce naročito iz privrednog područja na pa time obogatili štivo. »Islamski Glas« je list sviju muslimana pa u njemu može naći mjesta svaki rad, koji je ozbiljan i islamskoj zajednici koristan. O krupnim problemima muslimanskim trebalo bi dopustiti i diskusiju ali u načelnom smislu i otmenom tonu koji isključuje sterilnu polemiku i lične zađevice.

E. Bulbulović.

Đačke kape u Trebinju*)

Čitajući članak u »Novom Beharu«, »Iz posljednih dana boravka muslimana u Španiji« od našeg poznatog pisca g. H. Mehmeda Handžića, mnogo sam razmišljao o sadržaju toga članka. Naročito o onim odlomcima, gdje se ističe kako su inkvizitori s muslimanima postupali kao i o tome da muslimani trebaju paziti na svoju vanjštinu. Stečene predodžbe potakle su me da razmišljam o našim prilikama i da se na ovome mjestu osvrnem na jednu žalosnu pojavu koju treba da ozbiljno shvati svaki musliman, koji hoće i želi da svoje dijete odgoji u duhu Islama i da ga učini muslimanom u pravom smislu te riječi, čuvajući i vanjska muslimanska obilježja. Govor je o kapama sa strehom ,koje prisilno nose đaci muslimani trebinjske gimnazije.

Činjenica svakako neprijatna, kada se mirno posmatra, gledajući kako se ruše tradicije i osjećaji muslimana. Činjenica je još neprijatnija, kada se apsolutno sigurno znade, da je u tom Trebinju savršena iznimka mimo sva ostala mjesta Bosne i Hercegovine. U svim gimnazijama Herceg-Bosne — osim trebinjske — đaci muslimani jednako nose fesove kao tradicionalnu nošnju djedova i očeva, koja im daje muslimansko obilježje i ispoljava njihovu vanjsku pripadnost islamskoj zajednici. Niko ne pomišlja, da od tog pravi pitanje i stavlja zapreke da đaci muslimani nose fesove. Islamska omladina kao i njihove inovjerne kolege, koji pohađaju trebinjsku gimnaziju, nose kape sa strehom, mjesto fesova sa kojima im se zabranjuje dolazak u školu. To izaziva negodovanje kod svakog čestitog muslimana, koji želi i ima smisla da svojoj djeci usadi i nakalemi ničim nenatrunjene principe nedostiživog Islama. Đački roditelji i svi iskreni muslimani bili su uvjereni, da će se povesti ozbiljna računa i dignuti glas u obranu islamskih tradicija od strane pozvanih vjerskih vlasti. Nastojanja su im ostala uzaludna, jer mjerodavni to savršeno mirno posmatraju, nevodeći o tome ni najmanje računa i ako to državni interesi zahtijevaju da se iz kulturnog života eleminišu sve stvari, koje bi u narodne mase mogle unijeti nemir i nespokojstvo. Nošenje đačkih kapa nije nikakva ni državna ni odgojna potreba, pa da bi se moralo do krajnjih konsekvencija insistirati na tome. Naprotiv ovo ima i vrlo loših odgojnih strana, koje treba u interesu pravilnog odgoja omladine iz škole potisnuti. Istina je da se školski disciplinski propisi moraju poštivati, ali je istina i to da se zaključci stvoreni po volji pojedinaca ne bi smjeli protezati na đake muslimane protiv njihovih tradicija, kao svetih amaneta svakog napredna čovjeka.

Ove retke upućujemo na adresu gospode nastavnika trebinjske gimnazije i javno ih pitamo, na temelju kojeg propisa ne dozvoljavaju islamskoj omladini nositi fesove. Molimo ih da uvide kakve odgojne greške kod islamske omladine nastaju nepotrebnim prisiljavanjem islamske omladine da nose đačke kape. Mi mislimo i uvjereni smo da nitko nije kompetentan da naređuje stvari koje se kose sa vjerskim propisima i tradicijama kada su ti vjerski propisi i njihovo vršenje zaštićeni i pozitivnim državnim zakonima.

Zašto mjerodavni o ovom pitanju nijesu do sada poveli ozbiljna računa?

Pisca ovih redaka rukovodile su samo plemenite i dobronamjerne pobude. Ovim retcima nije svrha izazivanje a najmanje pak vrijeđanje ma koga. Htjeli smo da upozorimo nastavnički savjet trebinjske gimnazije na jednu pojavu koja muslimane vrijeđa kao građane svoje državne zajednice. Mjerodavne molimo i od njih tražimo, da povedu ozbiljna računa o islamskim tradicijama i da se iskreno i s puno islamske volje poradi na tome, da srednjoškolska islamska omladina u Trebinju za vrijeme školske godine nosi fesove kao i njihova islamska braća po svim drugim školama. Ovi zahtjevi su ujedno i zahtjevi apsolutne većine trebinjskih muslimana, oni su izraz njihove slobodne volje.

Trebinjac.

*) Ovaj članak bivše ur. Isl. Sv. dobilo je iz Trebinja sa 30—40 potpisa najuglednijih muslimana grada Trebinja.

VISOKO.

Ovdje je 11. novembra obavljeno vjenčanje simpatične gdice Ajiše Durajlić, kćerke rahm. Mujage posjednika iz Visokog i g. Safveta Vražalića knjigovođe ovdašnje tvornice koža i ćebeta. — Mladencima čestitamo i želimo svaku sreću u braku!

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Ebu-Bekir je svakom vojskovođi poslao po jedan primjerak mirovnog ugovora i dekreta kojim se zajamčuje potpuna sloboda života i imetka svakome ko se povrati i prizna nad sobom vlast islamske države. Ovaj je ugovor glasio: »Ovo je ugovor ili obaveza koju je Ebu Bekir halifa Božjeg Poslanika dao tomu i tomu kada ga je poslao u borbu protiv onih koji su se odmetnuli od Islama. Ovom obavezom mu naređuje da se u svom radu Boga boji kolikogod mu je to moguće bilo javno ili tajno. Naređuje mu da bude ustrajan u Božjem poslu i u borbi sa onima koji su se okrenuli od Boga i odmetunli se od Islama bježeći pod zaštitu i okrilje šejtanovo. Pozvaće ih da pistupe u krilo Islama, pa ako se odazovu, ostaviće ih na miru, a ako se ne odazovu stupiće s njima u borbu i boriće se sve dok ih ne upokori. Izvijestiće ih o tome što je njegova a što njihova dužnost. Uzeće im ono što oni moraju dati a dati će im što njima pripada. Neće prema njima imati obzira niti će muslimanima smetati ili odvratači ih da se bore sa svojim neprijateljima. Ko se odazove Božjoj stvari i to očituje prije nego dođe vojska halifina sa svojim zapovjednikom, pomoći će ga. Boriće se samo protiv onih, koji Boga ne vjeruju i ne priznaju ono što je od Boga objavljeno. Ako se odazove pozivu ne može mu i ne smije mu ništa učiniti. Ko se ne odazove Božjem pozivu treba da ga ubije i s njime se bori gdjegod ga stigne. Ni od koga ne smije ništa drugo primiti osim priznavanja Islama i izvršavanje njegovih odredaba. Ko se odazove neka od njega primi Islam, a ko se ne odazove boriće se protiv njega svim ratnim sredstvima. Razdijeliće od plijena sve među svoje borce osim jedne petine koju će državnoj kasi poslati. Dalje se u ovoj obavezi naređuje zapovjednicima da postupaju blago sa muslimanima i sa onima koji na novo prigrle Islam i da svojim postupkom privlače svijet k sebi.

Tulejha i Malik-bin-Nuvejre.

Tulejha je pripadao plemenu Benu-Esed. Saznao je da se Božji Poslanik razbolio pošto se povratio sa Oprosnog hadža. Odluči da se počne izdavati za poslanika među pripadnicima svoga plemena Benu-Esed, da bi se i on tako domogao slave i moći, koju su imali Kurejševići među Arapima. Pozivao je svoje suplemenike, koji su mu se djelomično odazvali. Odazvalo mu se i pleme Tajj koje je bilo u savezništvu sa plemenom Benu-Esed. Njima pistupi i pleme Gatafan osim nekih odličnika koji nisu htjeli da mijenjaju vjeru Islam. Tulejha je bio postavio svoj vojnički logor u Bizahu. To je voda, koja je pripadala plemenu Tajj u Nedždu. U Medini je tada boravio Adij-bin-Hatim iz plemena Tajj, koji je spadao među najodličnije ljude plemena. Tražio je od Ebu-Bekira da ode među svoje suplemenike, što mu je Ebu-Bekir i dozvolio. On je s njima stupio u borbu u mjestu zvanom Zurvetul-Garib. Oni mu rekoše: Dolazi vojska Halidova. Obrani nas od njega, dok mi mognemo izbaviti naše, koji se nalaze u Bizahi, jer ako se budemo protivili Tulejhi dok se naši ljudi nalaze u njegovom logoru, on će ih pobiti ili će ih ostaviti kao taoce. Adijj je izašao u susret Halidu i rekao mu: Čekaj me tri dana da ti sakupim pet stotina vojnika da s njima udarimo na Božjeg neprijatelja. Halid tak i učini. Adijj se povrati svojim suplemenicima i poruči po svoju braću, koja su se nalazila u Tulejhinom logoru u Bizahi. Oni dođu iz Bizehe kao pomoć svojim suplemenicima i ponovno prime Islam. Adij se povrati Halidu i izvijesti ga šta je učinio. Isto tako učini i sa Dždilom, te tako muslimanskoj vojsci pristupi hiljadu novih boraca. Halid krene prema Bizahi gdje se obje vojske žestoko potuku. Kad je Ujejne-bin-Hisn osjetio slabljenje odmetničkih snaga pođe do Tulejhe koji se bio zamotao u svoje odijelo i kaže mu: Vidiš li, šta se s nama zbiva, hoće li ti Zun-nun doći sa kakvom pomoći? Tulejha odgovori da je došao i rekne mu: Čeka te težak dan, koji ti nije prvi u životu ali će ti biti zadnji, pretrče te teška nesreća i događaj, koga nećeš nikada zaboraviti. Ujejne mu odgovori: Vidim, Bogami, da će te snaći velika nesreća koju nećeš nikad zaboraviti. O sinovi plemena Fezare, ovo je lažljivac. Ujejne ostavi sa svojim suplemenicima vojsku Tulejhinu, koja bude razbijena i poražena. Tulejha pobjegne i kasnije se povrati u Medinu kao musliman. Tada mu Omer rekne: »Ti si lagao na Boga, kada si tvrdio da ti je poslao objavu. Bog nije uprljao vaša lica zato spominjite Boga i klanjajte. Kajmak svakako više valja od varenike«. On mu odgovori: »To su smutnje nvejerstva, koje je sve Islam porušio. Nemojte me takim stvarima sramotiti«. Omer je na to ušutio.

(Nastavit će se.)

Za našu djecu

Lav, lisica i vuk

Priča se, kako je jednom prilikom bio slab lav, te su ga posjetile u tom stanju sve grabežljivice izuzev same lisice. To je vuk primjetio, pa će reći to lavu, a ovaj mu radi toga naredi, da mu javi, kada bude lisica došla. Kada je ipak lisica najzad došla, vuk to javi lavu a ovaj je zapita:

— Gdje si bila vjerolomice?

Ona mu na to odgovori:

— Čula sam, da si bolestan, pa sam išla tebi tražiti lijeka.

— Pa jesi li našla? — zapita je lav.

— Nijesam, ali sam čula, da ima u petinoj žili vuka jedan dragulj, kao lijek tvojoj bolesti.

Čim je to lav čuo, okrene se prema vuku i istoga časa udari šapom po nozi vuka tako, da mu je svu nogu prokrvavio. Lisica se u taj čas polako izvuče i sama pođe svojim putem. Do malo iza toga pođe istim putem i vuk, te kada su se u putu negdje susreli, rekne lisica vuku:

— Drugi puta, kada budeš sjedio sa velikim ličnostima, pazi šta ćeš govoriti, jer su mjesta koja zauzimaju veliki ljudi vezana za povjerenje.

Pouka: Iz ove priče se može jasno viditi, da čovjek treba uvijek, da bude pažljiv i odmjeren u svom govoru u društvu, a naročito ako se nalazi u društvu većih i jačih od njega.

Z...

Skrižaljke

I

				Država u Aziji
				Rijeka u Jugoslaviji
				Vrsta čaja
				Naš svevišnji Gospodar
				Mjesto u Arabiji
				Jačina
				Dom
				Veznik
				Čađ
				Cvijet
				Uzvik
				Zbir

II

Od I=II naš kulturno-prosvjetni list

			Biljka
			Veza
			Božanstvo starih naroda

I okomito i vodoravno iste riječi.

Hidajeta Tamburija.

Ko prvi riješi ovu skrižaljku za nagradu će dobiti besplatno za jedan mjesec dana »Islamski Glas«. U slijedećem broju objavićemo ime onoga, ko bude prvi riješio ovu skrižaljku.

Ko je musliman

Nije muslim koji dvore
Umišljeno gradi,
Musliman je ko za Islam
Danju, noću, radi — — —

Nije muslim mračnjak, koji
Prezire kulturu,
Musliman je ko razgoni
Prašinu i buru — — —

Nije muslim ko pohlepno
Za bogatstvom žudi,
Ne slušajuć jauk vapaj,
Iznemoglih ljudi.

Nije muslim čovjek, koji
Samo za se živi,
Musliman je onaj, čijem
Djelu svijet se divi.

Nije muslim, koji nosi
Bradu, turban bijeli
A u duši zlobu krije
I prezire dijeli — — —

Musliman je onaj, koji
S ponosom se kreće,
Dokazujuć da slijedi
Vjeru spasa, sreće!

Džemila hanumica Zekić.

Nemam moći, nemam snage

Otkako se razvih umno,
Pa do dana današnjega,
Ja opjevah Islam sjajni
I Allaha Svevišnjega.

Ali Islam tu Ljepotu
Ne mogoh opjevati,
Onako kako bih htjela

I Allahu ode pjevah,
Gledajući svemir, zemlju
I nebeska zlatna tjela — — —

Nemam moći, nemam snage
Da opjevam to dvoje,
Onako kako bih htjela,
Preslabe su riječi moje.

Gdje su perâ umjetnika,
Da opišu vjeru spasa
I Božiju Veličinu?

Nema, nema takvih perâ,
Jer ljepota svete vjere
I Božija Veličina
Ne mogu se opisati.

Samo ovo mogu reći
Muslimanskim sestricama,
I dobroj islamskoj braći
Ovo što ih vodi sreći.

Kogod želi da postigne
Vrhunac savršenstva,
Neka slijedi vjeru spasa,
Mudrosti i blaženstva.

Ko god želi da u raju
Kevser i Selsebil pije — — —
Nikom viš do Allahu
Klanjati se ne smije!

Džemila hanumica Zekić.

H. Dž. Ćaušević:

Džaferova parnica

Toga jutra uđe u kancelariju odvjetnika N. P. jedan tridesetgodišnji seljak, u pohabanom odijelu i sa ogromnim štapom u rukama.

— Dobro jutro, pozdravi on, zatvarajući za sobom vrata.

Odvjetnik N. P. je sjedio za stolom i prebirao po nekim aktima. Na pozdrav došljakov podiže svoje male zelene oči, a zatim ljubaznim glasom odvrati:

— O dobro jutro, dobro jutro Džafere. Odakle ti u ovo doba? Kako si? Sjedi, sjedi...

Obasut sa toliko pitanja seljak jedva umjede da sjedne na pokazatu mu stolicu.

— E pa koje te dobro opet meni dovodi? nastavi odvjetnik. Glavni pretres još nije održan.

— Ma eto dođoh gospodine advokate da vas zamolim, da pohitite sa tim, jer meni valja već početi orati, a ni para više nemam...

— Dobro, dobro Džafere, ali to ne ide tako brzo. Ti tužiš svoga amidžića Rasima da je poslije smrti tvoga oca, prisvojio jednu tvoju njivu, zvanu »Ravna«, pod izgovorom da mu ju je tvoj otac za života poklonio. A to mi moramo sada dokazati da nije istina, jer Rasim ima i svjedoke.

— Tako je g. advokate. On je tu njivu na silu prisvojio, a ja se smijem zakleti da su njegovi svjedoci lažni.

— I ja tako mislim, nastavi odvjetnik, a to ćemo i dokazati. Tebi se mora tvoja njiva povratiti. Samo tu će trebati još novaca...

Na te riječi Džafer podiže oči prema odvjetniku i jedva progovori:

— Ja više nemam ni dinara. I prošli put sam vam potpisao onu oblegaciju...

— Ništa to nije Džafere, prekida ga odvjetnik. Ti ćeš meni opet potpisati obligaciju, pa ako Bog da tamo na jesen, sve ćeš to ti isplatiti.

Rekavši to odvjetnik ispuni novu obligaciju, koju Džafer drhtavom rukom potpisa.

— A sada možeš bezbrižno ići, pretres će biti održan za dva-tri dana.

Džafer uze svoje debeli štap, pozdravi se sa odvjetnikom i ode.

— — — — — — — —

Prolazili su dani, a pretres se nije održavao. Džafer je često dolazio odvjetniku, pitao ga, savjetovao se s njim, a rezultat svega toga bio je uvijek isti: potpisivanje nove obligacije. Obligacije su se slagale u odvjetnikovom stolu, a dug je sve više rastao. Visoke kamate činile su svoje.

Naposljetku dođe i pretres. Džafer je izgubio parnicu, jer je sud na temelju Rasimovih svjedoka pronašao da je zemlja zaista njemu poklonjena.

To Džafera porazi. Plakao je, zaklinjao se da je zemlja njegova, ali mu ništa ne pomože. Sud je rekao svoju.

Slomljen i poražen od jedva dođe u selo. Čim stiže kući, nemoćno se sruši na postelju. Žena i djeca sakupiše se oko njega, on ih pogleda i gorko zaplaka.

— — — — — — — —

Prolazili su dani. U selu je tekao život svojim predašnjim tokom. Džaferova nesretna parnica još davno je zaboravljena. I žene su je već prestale komentarisati. Svijet je brzo zaboravio taj svakidanji događaj, samo nesretni Džafer nije. Prolazeći svaki dan pored svoje otete njive, on se nije mogao suzdržati a da ne pusti suzu.

U svojoj nesreći Džafer nije ni opazio kako vrijeme leti. Njegov dug odvjetniku N. P. nije mu ni na um padao, dok jednog dana dobi obavijest da mu je rok isplate istekao, i da će mu uskoro za utjerivanje duga prodati njegovo imanje.

Tako i bi. Kroz nekoliko dana dođoše u selo gospoda iz grada, objaviše prodaju, i za nepuna četiri sata Džafer bi lišen svoje imovine.

Teško bi bilo opisati bol i patnju, koju je trpio nesretni čovjek u momentu, kad je morao da gleda kako njegove imovine nestaje, kako prelazi u tuđe ruke, kako odvjetnik slaže novac u svoj debeli buđelar, i kako tužno cvile njegova djeca.

Prodaja je završena. Gospoda iz grada otputovaše, a na ulici bez krova nad glavom ostade Džafer i njegova porodica.

Sutradan se selom kao munja pronese glas, da je Džafer pobjegao od svojih i da ga je nestalo...

— — — — — — — —

Prošle su godine. Jednoga dana prolazio sam pokraj zavoda za umobolne i pogledah slučajno u dvorište, u kom se je nalazilo mnogo bolesnika. Pogled mi se zaustavi na jednom usamljenom čovjeku, bolje reći kosturu, koji je sjedio pokraj ograde i nešto tražio po zemlji. Najedanput on skoči, pa opazivši mene, iskrivi svoja usta u osmjeh i skakutajući se udalji. Tad ga poznadoh. To je bio — Džafer....

VIJESTI IZ MOSTARA:

DA SE KONSTATUJE.

U našem prošlom napisu o djelovanju muslimanskog kulturnog društva »Ittihad« greškom je izostavljeno ime jednog zaslužnog radnika u ovome društvu, koji je i organizovao i izveo proslavu »Ittihad«-ove 20-godišnjice opstanka, kako se najbolje moglo poželiti. Taj zaslužni kulturni radnik je bivši narodni poslanik i prof. g. Salih Baljić, kome se ima najviše i zahvaliti, da se je ovo društvo održalo u najtežim momentima. Glavni pomagač bio mu je rahm. Omer Balić, koji je mnogo radio za napredak ovoga društva.

Osim toga greškom su izostavljeni i vrijedni društveni radnici i članovi odbora »Ittihada« gg. Haki ef. Ćemalović, Hasan Šiširak i Husein Kajtaz. G. Kajtaz se naročito istakao u grupi kazališnih dobrovoljaca, gdje je skoro u svakome komadu odigravao šaljive uloge i tako godinama zabavljao mnogobrojnu publiku.

Ovom prilikom napominjemo, da će društvo »Ittihad« za vrijeme nastupajućeg Ramazana održati seriju poučnih predavanja (u svojim prostorijama) iz historije, književnosti, poljoprivrede i svega, što je lijepo i korisno za naš muslimanski svijet. Za ova predavanja angažovane su stručne sile. Svake nedelje i nadalje će održavati svoja društvena sijela na kojima će prikazivati pozorišne komade iz našeg života.

LIČNE VIJESTI.

Naš sugrađanin g. Sulejman Demirović, geometar, vjenčao se prije nekoliko dana sa gđicom Abidom Nožić, iz Mostara. Čestitamo!

Brijački majstor g. Šaćir Đukić, vjenčao se sa gđicom Ćerkić iz Mostara. Čestitamo!

USPJEH PREDSJED. MOSTARSKE OPŠTINE G. HUSAGE ČIŠIĆA U BEOGRADU.

Pretsjednik mostarske opštine g. Husaga Čišić, povratio se sa svoga službenog putovanja. Boravio je nekoliko dana u Beogradu, gdje je uredio stvar oko dobivanja jednog dugoročnog zajma za mostarsku opštinu, što mu je pošlo za rukom. Od ovoga zajma regulisaće se mnogi socijalni problemi našega grada. Pored ostaloga g. Čišić je uspio da kod Ministra građevina g. Bobića, isposluje kredit, da se dovrše radovi na novome betonskom mostu u Mostaru. Kroz nekoliko dana radovi na ovome mostu će početi i tako će se ovaj vrlo potrebni most napokon dovršiti.

OTVARA SE SIROTINJSKA KUHINJA.

Da bi našoj mostarskoj sirotinji bar u nekoliko olakšali teški život za vrijeme nastupajućih ljutih zimskih dana, naša opština povela je akciju oko otvaranja jedne sirotinjske kuhinje. Pored opštine kuhinju će pomagati i neki naši imućni građani.

NAŠ SARADNIK.

Mnogi su nas pitali ko se krije pod imenom Hamika Ajkić i da li je to neka ženska. To je ime našega saradnika Muhameda Ajkića, M. H. A. Toliko radi znanja.

VIJESTI IZ Doboja:

OTVORENJE DŽAMIJE U SELU ORAŠJE-PLANJE KOD TEŠNJA.

U petak, 8. o. mj., obavljeno je na vrlo svečan način otvorenje džamije u selu Orašje-Planje kod Tešnja. U 11 sati i 40 minuta, prije nego je džamiju otvorio g. Ahmed ef. Mullalić, imam-matičar iz Tešnja, pozdravio je prisutne kratkim i značajnim govorom, te je, pošto je proučio prigodnu dovu otvorio džamiju. Prije ezana, proučili su sure i feth H. hfz. Muhamed ef. Krpo iz Doboja i hafiz Hujdur ef. ez Tešnja. Prvi ezan i salavat učili su braća Jašić iz Tešnja. Prvu hutbu sa prevodom učio je Ahmed ef. Mulalić, a prvu džumu namaz obavio je g. Hadži hfz. Muhamed ef. Krpo. Vazu-nasihat pred džamijom održao je g. Ahmed ef. Hodžić iz Tešnja. Iza toga za ugledne goste priređen je ručak. Posjeta je bila vrlo dobra, jer je vrijeme bilo vrlo lijepo. Požaliti je što od viših vjerskih vlasti nije prisustvovao ni jedan prestavnik. Ova je džamija sagrađena prije 3 mjeseca, ali Ulema medžlis nije dozvoljavao da se otvori dok joj se ne osigura dovoljan prihod. Tek energičnim zauzimanjem predsjednika vakuf. povjerenstva g. Aširage Mujičića, veletrgovca iz Tešnja, koji, da bi isposlovao otvorenje džamije, daje iz svojih sredstava koliko treba, da se džamija otvori. Ovaj plemenit gest požrtvovnog g. Mujičića, treba da posluži kao primjer svim imućnim i uglednim muslimanima, te bi oni od svog imetka trebali žrtvovati za ovake opće islamske svrhe — u vakuf- a ne da očekujemo sve od naših mrtvih vakifa.

VJENČANI.

Pred ovdašnjim šer. sudijom g. Ćamil ef. Salkićem, danas se vjenčao g. Smail Bešlagić, sin rahm. Suljage iz Doboja, sa gospođicom Zilhom H. Bešlagić, kćerkom rahm. Hasiba iz Stanić Rijeke — Gračanica. Mladencima želimo svaku sreću i napredak u novome životu!

E. Grbešić.

Zasjedanje vakufsko-mearif. vijeća u Skoplju

24. oktobra je otpočelo u Skoplju drugo redovno zasjedanje Vakufsko-mearifskog vijeća. Zasjedanje se drži u novoj zgradi Darul Muallimina kod Isabegove džamije. Za zasjedanje je uređena jedna specijalna sala sa stolovima pokrivenim zelenom čohom za vijećnike i odjeljenje za publiku.

Nešto iza 9 sati zasjedanje je otvorio pretsjednik Vakufsko-mearifskog vijeća g. Hadži Mehmed Alija Mahmudović.

Zasijedanju prisustvuju potpredsjednici vijeća g. g. Dr. Džaferbeg Sulejmanović i Sefedin beg Mahmutbegović, senatori i vijećnici g. g. Mehmed Zeki, Derviš Šećerkadić, Vejsil Alisan, Murat Vodopić, Kadri Sali, Nedžib bej Bašić, Ali Šefik bej, Sulejman beg Crnoglavić, Sait Idriz, Rifat Rušid, Musa Šehzade, Husni Ali, Murat Sukić, Nusred Galib, Hadži Hamdibeg, Ajnija Barjaktarević i Abdul Hamid Mehmed. Sekretari vijeća su vijećnici g. g. Ilijas Agušević i Aćif Hadži Ahmetović. Prisutan je i v. d. direktor Vakufske direkcije g. Vefik Topić. Zapisnik vodi g. Dr. Nikšić.

Otvarajući zasjedanje, pretsjednik g. Mahmutović je rekao:

»Gospodo vijećnici, U svojstvu pretsjdenika imam čast da vas srdačno pozdravim sa »Dobro došli«, želeći sreće i uspjeha u radu.

Prije svega pozivam vas, da odamo poštu počivšem Viteškom Kralju Aleksandru Prvom Mučeniku i Ujedinitelju. Neka mu je slava! (Slava Mu!).

Pozivam vas, da kliknemo: Živio Kralje Petar Drugi. (Živio!).

Molim da uputimo pozdravne depeše Nj, V. Kralju Petru Drugom, Pretsjedniku Kraljevske vlade g. Dr. Milanu Stojadinoviću, Reis-ul-ulemi g. Maglajliću, Ministru pravde g. Miškulinu i Banu Vardarske banovine g. Ranku Trifunoviću«.

Vijeće je jednodušno prihvatilo prijedlog predsjednika g. Mahmudovića.

Poslije čitanja pozdravnih telegrama, prešlo se na dnevni red. Prvo su pretreseni prijedlozi upravnog odbora, koje su iznijeli g. g. Topić i Dr. Nikšić. Pored ostalog riješavano je prvo o pitanju odašiljanja jedne delegacije u Beograd, koja bi intervenisala kod nadležnih u pogledu urednog isplaćivanja državne subvencije. Po ovome pitanju razvila se duža diskusija, u kojoj su uzeli učešća g. g. Mahmudović, Vodopić, Sukić, Sait Idriz, Agušević, Ališan Vejsel, Šećerkadić, Hadži Ahmetović i Crnoglavić, pa je donijeta odluka da se prvo upute depeše g. Pretsjedniku vlade i g. g. Ministrima pravde i finansija, pa tek onda, ako bude potrebno da se u Beograd uputi delegacija Vakufsko-mearifskog vijeća.

Poslije kraće diskusije riješeno je, da se odustane od tužbe protiv g. Todora Manevića, novinara, podnijete beogradskom Okružnom sudu na osnovu Zakona o štampi. Tužba je podnijeta zbog jednog napisa g. Manevića o prošlom zasijedanju vijeća. Kako je g. Manević podnio pretstavku iz koje se vidi da on nije imao namjeru da vrijeđa Islam, a pristaje da podnese troškove oko podnošenja tužbe, to je vijeće primajući to k znanju i odustalo od tužbe.

Poslije toga donijeta je odluka da se u Strugi osnuje vakufsko-mearifsko povjerenstvo, jer je tamo ustanovljen šerijatski sud i ukazala se potreba, da se na osnovu zakona obrazuje povjerenstvo.

Vijeće je donijelo do podne još neke odluke po prijedlozima upravnog odbora.

Zasjedanje će trajati oko 15 dana.

LIGA PROTIV TUBERKULOZE U SKOPLJU ZA GRADNJU SANATORIJUMA ZA MUSLIMANE.

Prijedlog komisiji za izmjenu Ustava IVZ.

U cilju suzbijanja tuberkuloze u redovima skopskih muslimana, Liga protiv tuberkuloze u Skoplju učinila je jedan koristan prijedlog, koji zaslužuje da se o njemu povede ozbiljno računa. Liga protiv tuberkuloze predložila je komisiji, koja je u Ministarstvu pravde radila na izmjeni Ustava o islamskoj vjerskoj zajednici, da se iz fonda, koji služi islamskoj vjerskoj zajednici za prosvjetne, kulturne, zdravstvene i druge ciljeve, odvaja uvijek jedna suma za vođenje borbe protiv tuberkuloze među muslimanima. Liga ne traži tu pomoć za sebe, nego predlaže da se izvjesna suma unese u jedan fond koji bi se osnovao za podizanje sanatorijuma, u kome bi se liječili tuberkulozni bolesnici muslimanske vjeroispovjesti. U slučaju da se to ne usvoji, onda se predlaže da se izvjesna suma dijeli tim bolesnicima, ili da se daje organizacijama koje se bore protiv tuberkuloze.

Muslimanski živalj u Skoplju nalazi se u velikom dijelu u nepovoljnim ekonomskim prilikama. Otuda, kroz siromaštvo, tuberkuloza u muslimanskim redovima nalazi na vrlo povoljnu sredinu, u kojoj može da se razvija i da ubija mnoge živote.

Ovaj prijedlog Lige protiv tuberkuloze je dostavljen nadležnom mjestu i nesumnjivo je da će, s obzirom na njegovu važnost i umjesnost biti uzet u objektivno ocjenjivanje.

VIJESTI IZ FOJNICE:

POŽRTVOVNOST FOJNIČKIH MUSLIMANA.

U prošloj godini u mjestu Fojnici uvedeno je električno osvjetljenje po g. Ahmedu Husbašiću iz Fojnice. U Fojnici imadu tri džamije sa vrlo malim vakufima, te jedva životare. Svjesni muslimanski elemenat je svojim prilozima omogućio, da je u sve tri džamije instalirano električno osvjetljenje, pa je u tu svrhu sakupilo oko 5000 dinara dobrovoljnih priloga između sebe i gostiju sa strane.

Ovako svjesni muslimani su rasvjetlili svoje džamije ne tražeći ni jednog dinara od vakufa ili od centrale. Sada je divota pogledati ove džamije gdje su do nedavno gorile lampe i kandilji sada trepte u električnom osjetljenju. Neka je hvala svima koji dadoše i najmanju sumu, a naročita hvala sakupljačima Sikiriću Edhemu, Varešliji Enesu i Našidagi Husbašiću, koji ne žališe truda za ovu svrhu.

TEKIJA U ŽIVIČIMA!

Inicijativom šejh Abdulatif ef. Mejlića iz Živića, i dobrotom muslimana iz sreza fojničkog, visočkog, zeničkog i travničkog, pokrivena je ovih dana Tekija u Živičima crijepom. Kolika je svijest islamskog elementa vidi se po tome, što je na stotine konja nosilo crijep sa ceste u selo Živiće i to 2 sata hoda, a dolazili su muslimani iz sela koja su udaljena po 6 sati hoda od ceste.

Našem muslimanskom svijetu trebaju samo vođe, a on je pripravan sve učiniti za svoje vjerske ustanove. Hvala svima koji su doprinijeli svoj obol u ovom lijepom poslu.

DEŽURNE APOTEKE.

U nedjelju imaju dežurstvo slijedeće apoteke:

Kurent, Aleksandrova ulica i
Dunđerović, Karadžića ulica.

LIJEP USPJEH NAŠE MLADE MUSLIMANKE U BEOGRAU.

Na 31. ov. mj. diplomirala je pravo gđica Zineta Hadžić iz Travnika, sa vrlo dobrim uspjehom. — Čestitamo.

PRIVREDA:

Anketa obrtničkih komora. Konferencija predstavnika obrtničkih komora i obrtnih odsjeka zajedničkih komora, koja je dva dana zasjedala u Osijeku završila je svoj rad. Konferencija je donijela cio niz rezolucija o aktuelnim problemima obrtničkog staleža. Sve ove rezolucije bit će upućene mjerodavnim mjestima. Naredna redovita konferencija obrtničkih komora održat će se u Novom Sadu.

Socijalno osiguranje trgovaca. Sojalni odsjek udruženja trgovaca u Ljubljani, poslao je svojim članovima okružnicu, u kojoj apelira da pristupe dobrovoljnom socijalnom osiguranju. Ova akcija ljubljanskih trgovaca izazvala je u trgovačkim krugovima cijele države veliku pažnju.

Mi naročito svraćamo pažnju naših trgovaca na ovu akciju socijalnog odsjeka ljubljanskih trgovaca. Naši trgovci bi ovom pitanju u ovim teškim današnjim prilikama morali osvetiti naročito veliku pažnju. Mjesna trgovačka udruženja bi morala stupiti u dodir sa ljubljanskim udruženjem trgovaca.

Zemaljska konferencija trgovaca. Savez trgovačkih udruženja Kraljevine Jugoslavije zaključio je da se 15. novembra održi u Sarajevu zemaljska konferencija trgovaca. Na ovoj konferenciji pretrsaće se svi aktuelni problemi trgovačkog staleža.

Akcija za gradnju unske pruge. U vezi sa dosadašnjim akcijama gospodarskih organizacija i ustanova u Dalmaciji, poduzetim u svrhu što brže izgradnje unske pruge dolinom Butišnice na Knin, boravila je u Bihaću posebna komisija poduzeća Batignol iz Pariza te je odlučila da sjedište uprave za gradnju pruge za sve administrativne poslove bude u Bihaću. Većina gospodarskih organizacija u Dalmaciji zahtijeva da se pruga gradi dolinom Butišnice na Knin, a ne dolinom Zrmanje. Osim predstavnicima vlade poslane su pedstavke u tom pravcu i svim senatorima i narodnim poslanicima iz primorske banovine.

Kontrola plaćanja pristojba na račune. Porezno odjelenje ministarstva financija naredilo je svim finansijskim i poreskim upravama, te organima financijalne kontrole, da povedu strogu kontrolu o ubiranju pristojbe iz tarife broj 34 pristojbene tarife za račune, note, izvještaje i slična pisma. U naredbi je istaknuto da se ova kontrola mora provesti vrlo diskretno ali odlučno. Osobita će se pažnja pri tome posvetiti onim poduzećima i lokalima, gdje je promet jak.

Razrez samostalnog prireza na minimalni društveni porez. Ministarstvo financija dalo je objašnjenje o razrezu samostalnog prireza na minimalni društveni porez. Prema § 15 zakona o izmjenama i dopunama u zakonu o neposrednim porezima od 18. februara 1934. za osnovicu samoupravnih prireza uzima se 50 posto minimalnog poreza. Ne stavljajući bilo kakova ograničenja toj odredbi, zakonodavac je htio da samoupavnom oporezovanju podvrgne svaki razrezani minimalni porez, kako onaj, koji se razrezuje iz razloga, što temeljni sa dopunskim zajedno iznosi manje od minimalnog tako i onaj, koji se razrezuje zbog nedostatka porezne osnovice, ili kao privremeno zaduženje po čl. 80. zakona o neposrednim porezima. Ovako se ima postupati samo kod razreza samoupravnih prireza za 1934. i naredne godine, dok za sve prijašnje godine ostaju i dalje na snazi prijašnji propisi.

Rezutati ovogodišnje berbe duhana. Prema podacima uprave državnih monopola ovogodišnja berba duhana dati će u cijeloj državi oko 11 milijona kilograma. To je gotovo dvostruko više nego prošle godine, kad je berba dala oko 6 milijona kilograma. Ove godinje je forsirana sadnja u Južnoj Srbiji, gdje je odobreno oko 600 milijona strukova. U Sjevernoj Srbiji berba je dala oko 500.000 kilograma, u Hercegovini i Dalmaciji 2 miljona i 300.000 kilograma i u Vojvodini 1,650.000 kg.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.